

تهران؛ شهری برای زندگی

برنامه اصلاح طلبان

برای اداره

شهر تهران

دوره ششم

اصل صد قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران:

برای پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی، اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای ده، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می‌گیرد که اعضای آن را مردم همان محل انتخاب می‌کنند. شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان و حدود وظایف و اختیارات و نحوه انتخاب و نظارت شوراهای مذکور و سلسله مراتب آنها را که باید با رعایت اصول وحدت ملی و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی و تابعیت حکومت مرکزی باشد قانون معین می‌کند.

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۳	چشم انداز
۵	ماموریت
۷	ارزشها
۹	ابرجالش ها
۲۲	تهران؛ شهری برای زندگی
۲۳	استراتژی کلی
۲۴	اولویت ها و مسائل کلیدی
۲۶	برنامه ها و اقدامات کلیدی

مقدمه

هر مجموعه ای اگر بخواهد موثر، منسجم و موفق باشد باید ایده روشنی نسبت به آینده داشته باشد. سازمانها از جمله شورای اسلامی شهر تهران اگر هدف و راهبرد مشخصی نداشته باشند، دچار روزمرگی، انفعال، تعلل و رخوت میشوند. به همین جهت این برنامه در چارچوب یک سند راهبردی تهیه و به عنوان برنامه پیشنهادی اصلاح طلبان برای اداره شهر و شهرداری تهران در دوره ششم تقدیم شهروندان معزز تهرانی می گردد.

بدون شک در صورت اعتماد شهروندان معزز تهرانی، منتخبان اصلاح طلب از روز اولی که کار را در شورای اسلامی شهر تهران شروع می کنند، فرآیند مدیریت استراتژیک آغاز و تا روز آخر نیز ادامه خواهد داشت. در این میان پی گیری اجرای کامل برنامه سوم شهرداری تهران برای انجام تکالیف توسط مدیریت شهری تهران اهمیت ویژه ای خواهد داشت.

لازم به یادآوری است که ترکیبی از **انضباط و انعطاف** است که می تواند ما را به موفقیت برساند. انضباط یعنی تعهد به اهداف و راهبردهای از پیش تعیین شده و انعطاف یعنی پاسخگویی فعالانه و هوشمندانه به تغییرات. تمام این تلاشها برای ایجاد تغییرات مثبت در زندگی امروز و فردای شهروندان معزز تهرانی است. تمام اهداف و افکار خوب تا زمانی که روی کاغذ هستند بی تاثیرند، عمل و اقدام است که ما را به **توسعه** می رساند؛ البته در شورای شهر ما نیازمند به

- جمع نویسی برای توجه به سلايق و نظرات مردم در تنظيم مقررات شهري
- سياستگذاري مسئوليت پذير براي بهبود كيفيت زندگي
- نظارت بر اجراي دقيق و بدون تبعيض مقررات
- جمع سپاري براي اداره شهر به دست مردم
- مبارزه همه جانبه با تخلفات و فساد

هستيم.

در راه دستیابی به چشم انداز **تهران؛ شهری برای زندگی (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴)**، به کمک و حضور همه اعضای خانواده بزرگ مدیریت شهری تهران نیاز داریم. شهرداری تهران باید در بین دستگاههای اجرایی کشور نمونه و الهام بخش مدیریت مشارکتی، رضایتمندی و اقدام هدفمند باشد و این میسر نخواهد شد مگر با عنایت خداوند منان و مشارکت هوشمندانه تمام همکاران.

ان شاء الله در سایه حمایت و همراهی اعضاء محترم شورای اسلامی شهر تهران و همکاری و همراهی تمامی کارکنان اعم از مدیران، کارشناسان و کارگران خدمتگزار شهرداری تهران و شهروندان محترم تهرانی، بتوانیم قدم های موثری برای «**توسعه پایدار شهری**»، «**رونق و شکوفایی شهر**» و «**ثروت آفرینی برای شهروندان**» برداریم.

تهران امروز، برآیند کنش جمعی و تاریخی تمامی شهروندان و طیف وسیعی از نقش آفرینان محلی، ملی و بین المللی است؛ بدین معنا همگی ما در زیباییها

و زشتی‌های آن، داشته‌ها و کاستی‌هایش و تنوع فرهنگی و عدم توازن منطقه‌ای آن نقش‌های کوچک و بزرگ داشته‌ایم. اینکه کاستی‌ها، زشتی‌ها و نابرداری‌ها و نابرابری‌هایش بر حیات جمعی ما سایه افکنند یا در مقابل در سایه یک نظام حکمروایی کارآمد و خردمندانه، حق مردم برای داشتن تهرانشهری زیست‌پذیر، عادلانه، بانشاط، تاب‌آور، هوشمند و پررونق محقق گردد به کنش جمعی و نقش آفرینی مشترک ما شهروندان تهران وابسته است. آلودگی هوا، ترافیک، فساد و ناکارآمدی در مدیریت شهر، کمبود نشاط، اعتماد و تعلق اجتماعی و عدم توازن و عدالت در دسترسی به خدمات شهری مهمترین زشتی‌ها و کاستی‌های تهران در پایان سده گذشته بوده‌اند. شهروندان تهرانی در انتخابات گذشته در انتخاب بین سازوکارها و مدیریت شهری که چنین سرنوشت نامطلوبی را رقم زده و تداوم و بسط خواهد بخشید، مسیری جایگزینی را با اعتماد به اصلاح طلبان برگزیدند. انتخابات ۱۴۰۰ فرصتی برای درنگ و تأمل بر مسیر طی شده و برداشتن گام بعدی برای دستیابی به آینده‌ای مطلوبتر در زندگی جمعیمان در تهران است.

ریشه ناملايمات تهران در شهرسازی سودجویانه، شهرداری همواره بدهکار و ناتوان شده و چرخه معيوب تقويت شونده کاهش اعتماد و مشارکت بين شهروندان و مدیریت شهری است. شهرداری تهران در حالی تحویل شورای پنجم و شهرداران اصلاح طلب شد که آینده شهر و شهرداری در افقهای چند دهه‌ای از لحاظ شهرسازی، جریان مالی و شایستگی‌های انسانی و مدیریتی فروخته شده بود.

- استفاده غیر قانونی و شبه قانونی از ظرفیت‌های بارگذاری در شهر از طریق تراکم فروشی، مجوزفروشی، برج باغ سازی و مال سازی، مهمترین

ابزار شهرداری در انتظام فضای شهری و مدیریت کالبد شهر را برای حداقل چند دهه خرج کرده بود.

- حجم عظیم دارایی‌های شهرسازی شهر که ذخایر زندگی شهری نسل‌های آتی بود نه تنها به ثمن بخش به حراج گذاشته شده بود بلکه از دارایی‌های مشهود شهرداری از قبیل املاک و مجوزهای مشارکت نیز برای ایجاد جریان مالی ناسالم مبتنی بر آینده فروشی برای ایجاد درآمدهای ناپایدار استفاده شده بود؛ به طوریکه حجم بدهی‌های شهرداری، قدرت مانور مالی برای تغییر ریل مدیریت شهری را بسیار محدود کرده بود. به تعبیر دیگر علاوه بر آینده شهرسازی شهر، **آینده مالی شهرداری نیز برای سه دهه پیش فروش شده بود.**

- درآمد حاصله نیز به هزینه کرد بی‌انضباط و بدور از امانت‌داری در قالب استخدام‌های بستگان، هم‌قومی‌ها و همشهری‌ها در یک ساختار سازمانی دائماً بزرگ شونده، حجیم و پرخرج، امکان هرگونه ابتکار و عاملیت شهرداری برای نقش آفرینی در حل معضلات شهری را محدود کرده بود. نتیجتاً

علاوه بر آینده شهرسازی و جریان مالی، **توان و شایستگی انسانی و مدیریتی شهرداری نیز برای چند دهه به فروش رفته بود.**

- نتیجه حراج فرصت‌های بین‌نسلی شهرسازی در شهر، پیش فروش قدرت مالی مدیریت شهری و خلاقیت و ابتکار انسانی شهرداری، وابستگی بیش از اندازه شهرداری به ذی‌نفعان ثروتمند و رانت‌جو و گرایشات خاص فرهنگی و اجتماعی از یک سو و فراموش شدن نیازهای گروه‌های متنوع فعالیتی ساکن در بیش از ۳۵۰ محله شهر (از جمله مستاجران، کسبه محلی و ساکنان بافت‌های فرسوده) و گروه‌های خاص اجتماعی مانند زنان، جوانان، سالمندان، کودکان، آسیب‌دیدگان اجتماعی، توان‌یابان و دستفروشان بوده است. خروجی این وضعیت چرخش هر چه تندتر و بیشتر چرخه معيوب افول اعتماد و مشارکت مردم در امور شهری و امکان به کار گرفته شدن مشارکت آنان در اداره شهر بوده است.

طی چهار سال گذشته و علیرغم همه محدودیت‌هایی که شرایط فوق و شرایط محیطی نامساعد مانند تحریم‌های خارجی، بحران‌های اقتصادی و شیوع بیماری کرونا ایجاد کرده بود، مدیریت شهری با همه کاستی‌ها و تلخی‌هایش از حرکت بر مسیرهای پیشین باز داشته شده است. در نتیجه اقدامات انجام شده...

– شهرسازی سودجویانه و آینده فروش مسیر جدیدی در چارچوب قوانین و مقررات و و با پرهیز از سودجویی و حراج حق نسلهای آتی در پیش گرفته شده؛

– اداره جریان مالی شهرداری از شلختگی، بدهی آفرینی و پیش خور کردن منابع اقتصادی آتی به سوی انضباط مالی، کاهش هزینه‌ها، کنترل بدهی‌ها و افزایش بهره‌وری تغییر مسیر داده است؛

– روندهای استخدامی بی‌قاعده، گسترش ساختاری و بهره‌وری پایین سازمانی به سمت کنترل سختگیرانه استخدام، شایسته‌سالاری، چابک‌سازی و ارتقا توانمندی‌های نیروی انسانی هدایت شده است؛

– رویکردی محله‌محور و انسان‌محور در تعامل با شهروندان و گروه‌های زیان دیده از روندهای مخرب گذشته در برنامه‌ریزی و هزینه‌کرد بودجه‌های شهرداری تثبیت شده است.

اما مهر و حلاوت نامشروع شهرفروشی، بدهکار نگه داشتن دائمی مدیریت شهری، تضعیف ابتکار و عاملیت شهرداری و محدود کردن رابطه شهرداری و شهروندان به گروه‌های سودجو و رانتی که طی چندین دهه بر دل مدیریت شهری و برندگان سازوکارهای تولیدکننده آن آینده نامطلوب شهر افتاده و در تار و پود نظام اداره شهر رخنه کرده است، مستعد بازگشت و تاخت و تاز مجدد و آینده‌خواری در شهر است. لذا، علاوه بر تداوم اقدامات کنترل‌کننده و انضباط بخش در پیش گرفته شده طی چهار سال گذشته، تهران نیازمند گشودن افق‌های جدید با ابتکارات و اقدامات خلاقانه، جسورانه و عملگرایانه برای نهادینه ساختن سازوکارهای جدید در شهرسازی، مالیه شهری، ارتقا شایستگی‌های سازمانی و انسانی شهرداری و تصحیح رابطه شهروندان و شهرداری برای ساختن آینده‌ای مطلوب‌تر است. بخشی از این رویکرد آینده‌سازانه در برنامه سوم توسعه شهر تهران منعکس شده است و نامزدهای اصلاح‌طلب شورای شهر تهران تعهد می‌دهند که فعالیت‌ها و رویکردهای تصویب شده در برنامه سوم توسعه شهر تهران را تا پایان دوره پنج ساله برنامه و تا پایان دوره شورای ششم تداوم بخشند و علاوه بر آن با تعهد به چشم انداز، ماموریت، ارزشها و تحلیل ابرچالشها به شرحی که ادامه می‌آید، برنامه "تهران: شهری برای زندگی" را با شعار محوری "توقف آینده خواری، تداوم آینده سازی" برای تهران اجرا کنند.

چشم انداز

باتوکل به خداوند متعال، در مسیر تحقق قانون اساسی به ویژه اصل صدم، قانون شوراهاى اسلامى کشور، سیاست‌هاى کلی نظام، طرح جامع و تفصیلی شهر تهران، میثاق، خط مشی ها، سیاست ها و رویکردهاى اصلاح طلبان ایران اسلامى، شورای اسلامى شهر تهران در مسیر تحقق **تهران؛ شهری برای زندگی (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴)**، نهادى است:

- **پیشران در حکمروایی خوب شهری**
- **پیشرو در توسعه پایدار شهری با تاکید بر اصلاحات نهادى و ساختارى**
- **پایدار در ایجاد شفافیت، انضباط مالی و مبارزه با فساد**
- **برتر در توسعه کمی و کیفی خدمات**
- **خادم در توسعه و ارتقاء کیفیت زندگى شهروندان**
- **موثر در ایجاد تفاهم و هم افزایی از طریق گفتگوی شهری با مشارکت همه ذینفعان**
- **پایبند به رعایت حقوق شهروندان و ادای حق به شهر**
- **پویا در بهره بردارى از استعدادها و مشارکت شهروندان برای رشد توانایی هاى علمى، فرهنگى، اجتماعى و اقتصادى شهر.**

این شهرداری با حضور موثر در صحنه فعالیت هاى مختلف فرهنگى، اجتماعى، عمرانى، خدماتى، اقتصادى شهر به تسهیل اجرای طرح هاى شهری از طریق جلب سرمایه گذاران و مشارکت شهروندان و دستیابى حداکثرى به اهداف و نتایج طرح هاى توسعه شهری و محلى کمک مى کند و در هر عرصه فعالیت به دنبال توسعه پایدار شهری، رضایت شهروندان، رعایت حقوق ذى نفعان و تکریم انسان هاست.

آرزو و عزم ما، سربلندى تهران به گونه اى است که:

« شورای اسلامى شهر و شهرداری تهران تجربه اى خلق کنند؛ موفق و ارزش آفرین، امید بخش دوستداران، افتخار آفرین، پاسخگوی اعتماد و تکرار شهروندان در اداره امور شهر و مدیریت شهری، که فرصتى باشد در مسیر گفتگو و تفاهم ملی برای ایران ۱۴۰۴. »

ماموریت

شهرداری تهران تشکیلاتی است نشأت گرفته از مشارکت و همیاری شهروندان که در مسیر توسعه پایدار شهر فعالیت نموده و عواید ناشی از فعالیت آن منجر به ارتقاء سطح توسعه شهری، مشارکت شهروندان و بهبود زندگی شهری خواهد شد. ماموریت این شهرداری در چارچوب وظایف قانونی در مسیر تحقق تهران شهر زندگی (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴) عبارتست از:

ارائه خدمات با کیفیت و سرعت مطلوب و سطح پوشش منصفانه در مسیر توسعه پایدار شهر و بهبود سطح زندگی شهروندان با کمترین هزینه. در این راستا از توان و مشارکت مجریان، پیمانکاران، سازمان های مردم نهاد معتبر و کارآمد، نیروی کار ماهر، فناوری اطلاعات و ارتباطات، دانش و روش های اثر بخش مبتنی بر درآمدهای پایدار شهر، جذب سرمایه گذاران داخلی و خارجی و شیوه های نوین تامین مالی بهره گیری خواهد شد.

شهرداری تهران، با شناخت ذینفعان کلیدی خود، برای تحقق خواسته ها و انتظارات آن ها و رعایت ارزش های بنیادین تلاش می کند تا:

شهر از بیشترین بهره و عواید در نتیجه خدمات و فعالیت ها برخوردار گردد.

اعضاء شورای اسلامی شهر خشنود از چشم انداز تداوم موفقیت شهرداری در اجرای برنامه ها و سیاست ها و انتصابات مبتنی بر شایسته سالاری و مشورت با ایشان در مسیر انتخاب مدیران شهری باشند.

شهروندان بهترین و اثر بخش ترین خدمات را در مناسب ترین زمان و مکان، با کمترین قیمت تمام شده در مسیر توسعه پایدار شهری دریافت نمایند.

زنان و جوانان دارای سهم و نقش مناسب در اداره شهر با تصدی پست های مدیریتی باشند و شهرداری فضای مشارکت، تجربه و رشد فردی و اجتماعی این گروه از شهروندان را در شهر فراهم نماید.

مدیران، کارشناسان و کارکنان شهرداری فضایی مطلوب و مناسب برای توسعه همکاری، کار تیمی و فعالیت خلاقانه و اثر بخش را تجربه نمایند.

سرمایه گذاران بهترین فرصت را همراه با منعطف ترین راه حل های مالی ممکن و متناسب با سرمایه خود دریافت نمایند.

فعالان اقتصادی، اصناف و کارآفرینان از فعالیت در شهر و نقش شهرداری در مسیر رونق کسب و کار رضایت داشته باشند.

فعالان فرهنگی، هنرمندان و کنشگران اجتماعی از فعالیت در شهر و همکاری با شهرداری در مسیر ایجاد فضای نشاط اجتماعی و تولید و عرضه

آثار هنری رضایت داشته باشند.

فعالان رسانه ای و اصحاب رسانه در تعامل موثر با شهرداری نقش موثر خود را در اطلاع رسانی و تحقق شفافیت و شهرداری شیشه ای و ایجاد مطالبات عمومی برای اداره موثر شهر ایفا نمایند.

خدمات گیرندگان همواره موثرترین، دقیق ترین و مطلوب ترین خدمات را تجربه نمایند.

جامعه از داشتن عضوی که با رعایت موازین شرعی و قانونی، پایبندی به مسئولیت اجتماعی، صیانت از فرهنگ ایرانی اسلامی و تعهد به حفاظت از محیط زیست نقش برجسته ای در توسعه و بهبود شاخص های زندگی شهروندان دارد، خشنود باشد.

ارزش ها

اعتقاد داریم که پیشسازی در ارائه خدمات و انجام وظایف و ماموریت های شورای اسلامی شهر تهران با تعهد به ارزش های زیر قابل دستیابی است :

- **پایبندی و قانونمندی؛** پایبندی به احکام و موازین شرع مقدس، تعهد به عهدی که با مردم بسته ایم در کنار تعهد به تبعیت از قوانین و مقررات.
- **هدفمندی؛** تعیین اهداف و ایجاد انگیزه جهت دستیابی به آنها.
- **کیفیت؛** عملکرد ممتاز در تمامی فعالیتهای و رعایت استانداردهای ملی و بین المللی.
- **شهروندمداری؛** توجه جدی به نیازها و نظرات شهروندان و تلاش برای ارتقاء سطح رضایت آنان.
- **تفاهم ، تعاون و همکاری؛** ترویج نگرش فرآیندی در انجام فعالیت ها، جلب مشارکت و توانمند سازی شهروندان، ایجاد ارزش های مشترک و تقویت فرهنگ اعتماد در تفاهم با همه ذینفعان و بازیگران کلیدی اداره شهر.
- **شفافیت؛** انتشار اطلاعات و داده ها و فراهم نمودن دسترسی شهروندان به داده های شهرداری در چارچوب استاندارد داده باز و قانون انتشار اطلاعات.
- **مسئولیت اجتماعی؛** تعهد به حفاظت از محیط زیست، صیانت از فرهنگ ایرانی- اسلامی.
- **عدالت؛** توجه جدی به توازن منطقه ای و محلی، ایجاد تعادل میان قدرت پرداخت بهای خدمات و حجم برخورداری از خدمات و زیرساخت های شهری.
- **مبارزه با فساد؛** تعهد به کاهش فساد اداری و مقابله جدی و بدون تعارف با افراد متخلف و تلاش در مدیریت گلوگاههای فساد از طریق حاکم نمودن مدیریت فرآیندها، کنترل و نظارت شهروندان و شفافیت.
- **یادگیری؛** حمایت از رشد فردی و حرفه ای، اشتراک و انتقال دانش و تجربیات فی مابین شهروندان و کارکنان.
- **دانش محوری؛** تلاش و کوشش برای استفاده از راه حل های موثر و تجربه شده و اجتناب از سعی و خطا.
- **خلاقیت؛** بهره گیری از تفکر خلاق و حل مسائل با تکیه و تاکید بر نو آوری.
- **نتیجه گرایی؛** دست یافتن به نتایج مطلوب و جلب نظر تمامی ذینفعان بطور متوازن.
- **اخلاق حرفه ای؛** رعایت صداقت در گفتار و کردار، تعهد به رعایت انضباط سازمانی و وجدان کاری، حفظ شان و جایگاه شورای شهر در روابط با شهروندان، مدیران شهری و ذی نفعان.

ابرچالش ها

ریشه تمامی ابرچالش ها به یک توهّم باز می گردد؛ «همانگونه که دولت خود را متصدی تمام امور جامعه می دانسته است، شهرداری تهران نیز خود را متولی همه شئون زندگی شهروندان دانسته و سالها در مقام رقابت با دولت، تلاش نموده تا منابع را صرف خدمات متنوعی برای جلب رضایت شهروندان نماید. این توهّم همانگونه که دولت را اسیر خود کرده و مخارج افراطی را روی دست دولتها گذاشته، گریبانگیر شهرداری تهران نیز شده است به نحوی که شهرداری برای تامین منابع به شهر فروشی روی آورد و مجبور به فروش دارائی ها و املاک خود در کنار فروش تراکم مازادی گردید که امروز دستاوردش وجود ۴۹۰ هزار خانه خالی^۱ در سطح این شهر است».

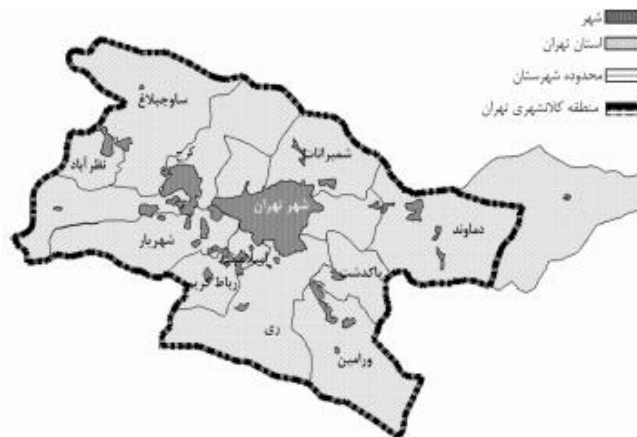
پیدایش بسیاری از این مسائل بعضاً در پرتو نگاه خیرخواهانه ای بوده که یا به دنبال ساختن تهرانی آباد بوده اند یا سودای دولت سازی محلی کارآمد در برابر دولت مستقر داشته اند یا استقرار عدالت اجتماعی را تعقیب کرده اند. اما اجرای هر اندیشه ای در این مسیر بیش از آنکه مرهمی بر درد باشد نمکی بر زخمی بوده که البته آثار منفی آن سال ها بعد رویت شده است و امروز گریبانگیر شهر و شهرداری تهران است. این ابر چالش ها از محیط سیاست و اجتماع به شهر و شهرداری تحمیل شد و قطعاً اگر چاره ای برای آن اندیشیده نشود بازتاب خود را در همان محیط ها به نمایش خواهد گذاشت.

مهم ترین ابرچالش های فرا روی شهر و شهرداری تهران عبارتند از:

▪ مدیریت و اداره شهر - منطقه تهران:

مدیریت و اداره تهران، فقط مدیریت و اداره یک کلانشهر نیست، تهران پایتخت جمهوری اسلامی ایران، امید بخش دوستداران انقلاب اسلامی و ام القری جهان اسلام است و باید در شان یک جهان شهر ایرانی-اسلامی اداره شود. مسائل کلیدی تهران متاثر از شهر-منطقه تهران است که به عنوان پایتخت ایران و کلانشهر مرکزی شهر-منطقه با وسعت تقریبی ۷۰۰ کیلومتر مربع و جمعیتی بالغ بر هشت میلیون و هفتصد هزار نفر در مرکز هندسی منطقه کلان شهری تهران قرار گرفته است. شهر-منطقه ی عملکردی تهران جمعیتی بالغ بر ۱۲,۳ میلیون نفر را شامل می شود و مساحتی نزدیک به ۱۶۰۰ کیلومتر مربع را از دماوند تا نظرآباد پوشش می دهد. جمعیت کنونی شهر تهران به عنوان کلان شهر مرکزی منطقه، نزدیک به ۶۰ درصد کل جمعیت شهر-منطقه تهران را به خود اختصاص می دهد. محدوده ۲۲ منطقه شهرداری تهران در مجموع ۴۳,۷ درصد مساحت کل شهر-منطقه را به خود اختصاص داده است. در حال حاضر این محدوده در برگیرنده بخش هایی از دو استان، ۱۲ شهرستان و بیش از ۳۰ بخش، ۵۰ محدوده شهری و ۱۵۰۰ محدوده روستایی می باشد.

^۱ - بر اساس نتایج حاصل از سرشماری سال ۱۳۹۵

نقشه شماره یک؛ نقشه محدوده شهر-منطقه تهران

وجود فرصت ها و امکانات و عدم توزیع مناسب و دسترسی به این فرصت ها و امکانات در سطح کشور سبب شده است تا آن دسته از شهروندانی که توان و امکان زندگی در محدوده شهر تهران را ندارند، سکونت در محدوده شهر-منطقه تهران را برگزینند و زمینه ساز بروز چالش ها و مسائل زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی برای مجموعه ساکنان شهر- منطقه تهران فراهم آورند. بر همین اساس ما شاهد سفرهای کاری روزانه بسیاری از نقاط مختلف شهر-منطقه به محدوده شهر تهران هستیم که پدیدآورنده مسائلی همچون ترافیک و آلودگی هوا است. زمین لرزه های سال ۱۳۹۶ ملارد و کرج به عنوان نقاطی از محدوده شهر-منطقه تهران اثرات خود را بر تاب آوری و امنیت روانی شهروندان تهرانی به سرعت نشان دادند و گور خوابی های تعدادی از کارتن خواب ها و آسیب دیدگان اجتماعی در محدوده شهرداری باغستان به عنوان یکی از قلمروهای شهری این شهر-منطقه در کانون توجه رسانه ها قرار گرفت. این موارد قرائن و شواهدی است بر پیوستگی و اثرات تحولات محدوده شهر-منطقه تهران بر کیفیت زندگی شهروندان تهرانی. بر همین اساس نمی توان مسائل کلیدی شهر تهران را بدون توجه به اثرات متقابل این مسائل بر محدوده شهر- منطقه تهران حل کرد.

پیوستگی مسائل کلیدی شهر تهران و شهر-منطقه تهران، تنوع قلمروهای سیاسی، جغرافیایی و مدیریتی این شهر- منطقه در کنار اداره شایسته و در خور شان پایتخت جمهوری اسلامی ایران به تنهایی از سوی شهردار و شهرداری تهران امکان پذیر نبوده و نیازمند وفاق، همدلی و همکاری دولت و ارکان سیاسی جمهوری اسلامی با همراهی یکایک بازیگران و ذینفعان کلیدی موثر در اداره شهر تهران می باشد. بر همین اساس برای فائق آمدن بر ابرچالش های متاثر از شهر-منطقه تهران نیازمند مدیریت و اداره شهر-منطقه تهران در پرتو **تعامل، تفاهم، مدارا و همکاری** هستیم. بدون شک تقابل، جدال و بگو مگو های سیاسی هیچ دستاوردی برای شهر و شهروندان در پی نخواهد داشت و فرصت اندک خدمت را از اعضاء محترم شورای اسلامی شهر و شهردار منتخب خواهد گرفت و به امید و اعتماد مردم ضربه جبران ناپذیری وارد خواهد کرد. به منظور فراهم ساختن زمینه های هم افزایی و ادای حق به شهر **گفتگوی شهری** به

عنوان راهبرد برون رفت از عملکرد جزیره ای و منفرد میان دستگاههای اجرایی، نهادها و سازمانهای موثر در اداره شهر-منطقه تهران با همکاری شورای اسلامی شهر تهران، شورای اسلامی استان تهران و شورای عالی استانها در دستور کار قرار خواهد گرفت تا با گفتگو و تفاهم مدیریتی میان کلیه سطوح مدیریتی موثر در اداره شهر-منطقه تهران بتوانیم گام های موثری در حل مسائل و مشکلات برداریم.

گفتگوی شهری مدیران و سیاست گذاران اداره شهر-منطقه تهران مقدمه ای خواهد بود بر گفتگوی متخصصان و صاحب نظران، فعالان سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، کنشگران و تسهیلگران و شهروندان که در ابعاد و موضوعات مختلف در دستور کار شهرداری تهران قرار خواهد گرفت و شهرداری تلاش خواهد نمود تا با فراهم نمودن فضای گفتگو و تفاهم زمینه های ترویج گفتگو به جای تقابل و تضاد را در ابعاد مختلف شهر حاکم نماید و مسائل شهر را با بهره گیری از گفتگو و شنیدن نظرات و دیدگاههای مختلف و نه متکلم واحد بودن حل کند.

■ **مالیه شهری:**

بودجه و منابع مالی مهم ترین مساله در اداره هر سازمان است. دسترسی به منابع مالی و برخورداری از امکان تامین مالی پایدار، زمینه ساز تحقق برنامه ها و ماموریت ها خواهد بود و موفقیت را در دسترس مدیران و اداره کنندگان آن سازمان قرار خواهد داد؛ از این حیث شهرداری تهران در شرایط مساعد و مناسبی به سر نمی برد و یکی از ابرچالش های فرا روی شهردار تهران، مالیه شهری است. که ابعاد مختلف این ابرچالش عبارتست از:

یک. بدهی ها:

هم اکنون شهرداری تهران با بدهی برجای مانده از دوره های قبلی مدیریت شهری مواجه است، شهرداری تهران با ۲۹,۵۱۰ میلیارد تومان بدهی ثبت شده در دفاتر، و ۲۲,۶۰۰ میلیارد تومان بدهی ثبت نشده با مجموع بدهی بالغ بر ۵۲,۱۰۰ میلیارد تومان مواجه است، که پرداخت و ایفای این تعهدات از طریق کاهش اعتراضات پیمانکاران، تامین کنندگان و طلبکاران حقیقی و حقوقی و احیاء ارزش اعتباری شهرداری نزد شبکه بانکی به منظور احیای اعتماد عمومی و افزایش سرمایه اجتماعی شهرداری تهران امری ضروری است.

بر همین اساس شهرداری تهران در خلال سالهای ۱۴۰۰ - ۱۴۰۴ باید ضمن تلاش بر **عدم ایجاد بدهی جدید** و پرهیز از افزایش سطح بدهی ها، **پرداخت بدهی ها و تسویه دیون** را با اولویت **بازپرداخت سود و اصل اوراق مشارکت، تسویه دیون پیمانکاران و بازپرداخت تسهیلات بانکی** را در دستور کار خود قرار دهد.

دو. درآمد ها و منابع بودجه:

در سال ۱۳۸۴ ترکیب منابع بودجه ۱,۶۰۰ میلیارد تومانی شهرداری تهران متشکل از سهم ۸۱ درصدی درآمدها در کنار سهم ۷ درصدی واگذاری دارائی های سرمایه ای و سهم ۱۲ درصدی واگذاری دارائی های مالی بوده است که در خلال ۱۲ سال و در بودجه ۱۷,۹۰۰ میلیارد تومانی سال ۱۳۹۶ این ترکیب

به نحوی تغییر می کند که درآمدها تنها ۳۹ درصد از کل منابع بودجه مصوب شهرداری تهران را به خود اختصاص داده و در مقابل شاهد سهم ۴۷ درصدی منابع حاصل از واگذاری دارائی های سرمایه ای در کنار سهم ۱۳ درصدی منابع حاصل از واگذاری دارائی های مالی هستیم. در گذار ۱۲ سال؛ ترکیب منابع بودجه شهرداری تهران تغییرات جدی را تجربه کرده و از بودجه مبتنی بر منابع درآمدی به بودجه متکی به منابع حاصل از شهر فروشی (مازاد تراکم) و فروش دارائی ها و املاک شهرداری تغییر ماهیت داده است. برای تغییر این روند در دوره پنجم اقدامات متعددی انجام گرفت که این روند باید در دوره ششم ادامه یابد.

گذار از بودجه متکی بر فروش تراکم و اخذ تسهیلات بانکی برای تامین مالی اداره شهرداری، نگهداشت و توسعه شهر، نیازمند تنوع بخشیدن به سبد تامین مالی است. اما مهم ترین مساله در این میان توجه به **درآمدهای پایدار شهری** و ارتقاء سهم این درآمدها به عنوان پایه درآمدی شهرداری است. **افزایش سطح تعهد به پرداخت عوارض مستمر توسط شهروندان و بهره گیری از مشارکت و همکاری اصناف و تشکل های حرفه ای برای وصول عوارض مستمر** در بالا بردن میزان وصول درآمدهای پایدار نقش کلیدی دارد.

طرح ریزی و اجرای **کارت پرداخت شهروندی** با همکاری شبکه بانکی به عنوان کارت پایه مبادلات و پرداخت بهای خدمات مختلف شهرداری از پرداخت کرایه شبکه حمل و نقل عمومی تا بهای خدمات فرهنگی و ورزشی مصوب شورای اسلامی شهر تهران به شهروندان ضمن حذف پرداخت های نقدی و فساد ناشی از عدم وصول یکپارچه بهای خدمات توسط شهرداری و جایگزین نمودن **پرداخت الکترونیک و وصول یکپارچه بهای کلیه خدمات شهرداری** زمینه های استقرار **خزانه داری الکترونیک** را فراهم نموده و این امکان را فراهم می نماید تا یارانه ها و تسهیلات پیش بینی شده صرفا به شهروندانی تعلق گیرد که اولاد در محدوده شهر تهران سکونت داشته و ثانیاً عوارض مستمر زندگی در شهر را پرداخت نموده اند. بدیهی است هنگامی که شهروندان تهرانی خود را در مواجهه با حذف یارانه خدمات ناشی از عدم پرداخت به موقع عوارض مستمر حس نمایند، به پرداخت عوارض مستمر شهر اهتمام بیشتری نشان خواهند داد و شورای اسلامی شهر و شهرداری تهران این امکان را خواهند یافت تا نسبت به وضع بهای خدمات ترجیحی با حفظ منافع شهروندان تهرانی و تعیین تفاوت سطح پرداخت این شهروندان با مراجعان به تهران و ساکنان شهر-منطقه تهران اقدام نمایند.

سه. هزینه ها و مصارف بودجه:

برای ایجاد تعادل میان مصارف هزینه ای و سرمایه ای بودجه، توازن بخشیدن بین هزینه های اداره شهرداری، هزینه های نگهداشت شهر و هزینه های توسعه شهر، باید **مدیریت و کنترل هزینه ها** در دستور کار مدیریت شهری قرار گیرد. اما مهم ترین مساله در این میان توجه به **بهره وری** و ارتقاء سهم بهره وری عوامل تولید و عرضه خدمات به عنوان پایه کاهش هزینه های شهرداری است. **کنترل و کاهش هزینه های غیر ضروری و بهره گیری از مشارکت و همکاری شهروندان در قالب تعاونی های محلی، کسب و کارهای نوپا و استعداد و ظرفیت بخش خصوصی** برای **واگذاری تصدی گری ها و کاهش تولی گری شهرداری** امری راهگشا و اثر بخش خواهد بود.

بخش عمده ای از هزینه های اداره شهرداری ناشی از تصدی گری بیش از حد شهرداری و علاقه غلط مدیران به تولی گری امور بوده است. شهرداری به نیابت از شهروندان بر پایه درآمدهای ناشی از پرداخت عوارض شهروندان و فروش دارائی های شهر، منابعی را فراهم می کند که در مسیر ساخت و بهره برداری از تاسیسات شهرداری هزینه می شود. علاقه شهرداری به تصدی گری سبب شده است تا مجموعه ای از زیرساخت ها و تاسیسات خدمت رسان شهری که با هدف ارائه خدمات به شهروندان تدارک دیده شده، با اداره تصدی گرایانه توسط شهرداری، امروز خدمات قابل قبول و با کیفیتی به شهروندان ارائه نداده و گران اداره کردن این تاسیسات فرهنگی، اجتماعی، خدماتی و زیستی از سوی شهرداری، سبب شده است تا برای چاره ی کار، شهرداری به افزایش بهاء خدمات و انداختن بار اداره گران این مجموعه ها بر دوش شهروندان روی آورد. این امر دستاوردی جز افزایش نارضایتی شهروندان و تداوم گران اداره شدن شهر و اتلاف منابع عمومی ندارد. بر همین اساس و به منظور کاهش هزینه های اداره شهر و واگذاری امور به شهروندان، کلیه فعالیت ها، خدمات و تاسیسات شهری که خدمات عمومی به شهروندان ارائه می کنند، می بایست در طی یک برنامه دوساله به شهروندان واگذار شود. در این واگذاری ها که ضوابط و معیارهای آن پس از تهیه برای تصویب، تقدیم شورای اسلامی شهر تهران خواهد شد، هدف شهرداری کسب درآمد نخواهد بود بلکه با هدف کاهش هزینه های اداره شهرداری و تامین هزینه های نگهداشت و اداره از محل استفاده شهروندان، مدیریت و بهره برداری این تاسیسات، فعالیت ها و خدمات به تعاونی های محلی، کسب و کارهای نوپای جوانان و دانشجویان، سازمانهای مردم نهاد و گروههای شهروندی متشکل از اقشار خاص همچون معلولان، زنان سرپرست خانوار و یا متخصصان و... واگذار شده و شهرداری بر روند بهره برداری نظارت خواهد نمود تا ضمن کاهش هزینه های مستقیم اداره شهرداری، زمینه های ارائه خدمات توسط مردم به مردم و تولی گری توسط مردم و نه شهرداری یا دولت بیش از پیش فراهم شود.

چهار. شهر فروشی و فروش اموال و دارائی های شهرداری:

در خلال سالهای ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۶ با واگذاری دارائی های سرمایه ای شهر تهران به میزان ۵۴,۰۰۰ میلیارد تومان، چوب حراج به سرمایه های شهر زده شده است. این حجم از منابع با واگذاری مزاد تراکم و فروش دارائی ها و املاک شهرداری تامین شده است.

۴,۲۷۷ ملک در اختیار شهرداری و سازمانهای وابسته و ۱,۳۴۷ ملک در اختیار سازمان املاک شهرداری در کنار ۶۷۴ ملک در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی، دارائی های شهر و سرمایه عمومی به شمار می روند که می بایست برای حفظ و حراست از ارزش اقتصادی آنها اقدام شایسته ای صورت گرفته و از فروش دارائی ها مگر دارائی های فاقد ارزش آتی و مولد اجتناب گردد. بدون شک استراتژی فروش در مواجهه با املاک و دارائی های شهر، استراتژی اثربخشی نخواهد بود و باید اقدامات لازم برای تثبیت مالکیت شهرداری در این املاک در دستور کار قرار گیرد. واگذاری املاک صرفا پس از اخذ مجوز از شورای اسلامی شهر تهران و از طریق سامانه برخط و آنلاین «تالار معاملات املاک شهرداری تهران» انجام خواهد شد تا ضمن شفاف ساختن فرآیند واگذاری، امکان خرید و قیمت گذاری برای عموم متقاضیان فراهم و هرگونه شائبه فساد از میان برداشته شود. همچنین رویکرد بهره برداری و اجاره املاک، جایگزین فروش خواهد شد و از طریق متمرکز نمودن واگذاری حق بهره برداری و اجاره کلیه املاک و تاسیسات شهری در سازمان املاک با استفاده از تالار معاملات املاک شهرداری تهران، تلاش خواهد شد تا بهره برداری از کلیه املاک و تاسیسات شهرداری، مدیریت بهینه و اثربخشی را تجربه و منابع حاصل از تاسیسات و املاک شهرداری افزایش چشم گیری پیدا کند.

با توجه به اهمیت حفظ مالکیت و واگذاری بهره برداری و اجاره املاک شهرداری به ویژه املاک دارای ارزش اقتصادی آتی مطلوب در تعامل و همکاری با سازمان بورس و اوراق بهادار تلاش خواهد شد تا حداکثر ظرف مدت یکسال آینده، نخستین **صندوق سرمایه گذاری املاک و مستغلات شهری** تاسیس و راه اندازی شود، تا از این طریق سرمایه پذیری لازم برپایه املاک و مستغلات قابل اجاره و بهره برداری شهرداری فراهم و شهرداری بتواند بر پایه منابع حاصل از این صندوق ضمن حفظ دارائی ها و املاک شهر، از این املاک به عنوان پشتوانه تامین مالی و ایجاد درآمد پایدار از محل حفظ مالکیت و اجاره بهاء بهره لازم را به عمل آورد.

پنج. راهبری شرکتی و اداره سازمانها، شرکتها و موسسات:

۴۳ سازمان، شرکت و موسسه وابسته به شهرداری تهران از فقدان راهبری و حاکمیت شرکتی رنج برده و به جای درآمد زایی و تامین منابع مولد برای اداره شهر، به مراکز هزینه و محلی برای هزینه کرد اعتبارات و منابع شهرداری تبدیل شده اند. علی رغم تاکیدات و پیگیری های اعضای محترم شورای اسلامی شهر تهران در تعیین درآمد تکلیفی برای واریز از سوی برخی سازمانها، شرکتها و موسسات به خزانه شهرداری از سال ۱۳۹۷، همچنان مجموعه سازمانها، شرکتها و موسسات وابسته کمک از سوی شهرداری دریافت می کنند تا بتوانند از زیان ناشی از اداره غیر اقتصادی خود پیش گیری نموده و بتوانند حقوق و دستمزد کارکنانشان را پرداخت نمایند. علاوه بر این، بخش عمده ای از سازمانها و شرکتها با اتکا به درآمدهای غیر عملیاتی همچون سود سپرده های بانکی و... توانسته اند تراز عملیاتی مثبتی داشته باشند.

برای پایان دادن به این شرایط و حاکم نمودن مدیریت اقتصادی و بهره گیری از توان مولد سازمانها، شرکتها و موسسات، توازن بخشیدن بین کمک شهرداری به اداره سازمان های خدمت رسان و بهره برداری از ظرفیت های مولد شرکت ها و موسسات اقتصادی، باید **حاکمیت شرکتی و اداره اقتصادی بنگاههای وابسته به شهرداری** در دستور کار مدیریت شهری قرار گیرد. مهم ترین مساله در این میان، توجه به **سرمایه های مولد و تبدیل دارائی های غیر مولد به سرمایه های مولد** است. بر همین اساس پس از اخذ مجوز از شورای اسلامی شهر تهران نسبت به **ساماندهی سازمانها، شرکتها و موسسات** وابسته اقدام و در چارچوب استراتژی اثربخش نسبت به **ادغام، واگذاری، فروش و انحلال** سازمانها، شرکتها و موسسات برپایه نتایج حاصل از ارزیابی ها اقدام خواهد شد.

برخی شرکتها و موسسات شهرداری که هم اکنون وضعیت اداره مناسبی نداشته، اما قابلیت ها و پتانسیل های اقتصادی و سرمایه پذیری مناسبی دارند، در چارچوب یک برنامه یکساله پس از توانمندسازی و ارتقاء سطح راهبری و حاکمیت شرکتی، پس از اخذ مجوز از شورای اسلامی شهر تهران، قابلیت حضور در بازار دوم فرابورس و عرضه بلوکی سهام برای مولد نمودن بخشی از دارائی های شهرداری را دارا می باشند. بر همین اساس **برنامه ورود بنگاههای شهرداری به بازار سرمایه و عرضه سهام** این بنگاهها در بورس به منظور استفاده از مشارکت عمومی و **مولد ساختن دارائی های شهرداری**

با استفاده از قابلیت های بازار سرمایه در دستور کار قرار خواهد گرفت.

شش. سرمایه گذاری:

سرمایه گذاری یک رکن اساسی در فعالیت های اینجانب در شهرداری تهران خواهد بود و تلاش خواهیم نمود تا با ارتقاء سطح راهبری و اداره سازمان سرمایه گذاری و بازنگری در ساختار سازمانی شهرداری تهران به **سرمایه گذاری** به عنوان راه حل برون رفت از وضع موجود توجه داشته باشیم. بر همین اساس به منظور جذب مشارکت های اقتصادی و سرمایه گذاری های خارجی به ویژه ایرانیان خارج از کشور با مشارکت سازمان سرمایه گذاری و کمک های فنی و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، **مرکز خدمات سرمایه گذاری شهر تهران** را به عنوان درگاه شناسایی، معرفی و بازاریابی فرصت های سرمایه گذاری در شهر و شهرداری تهران راه اندازی نمایم.

شناسایی فرصت های سرمایه گذاری در شهر و شهرداری تهران و معرفی فرصت های سرمایه گذاری در **پایگاه اطلاع رسانی فرصت های سرمایه گذاری تهران** با قابلیت معرفی بسته های متنوع سرمایه گذاری به زبان های فارسی، عربی، انگلیسی و فرانسوی یک اقدام اساسی است که باید در کمتر از سه ماه عملیاتی شود و برنامه ریزی لازم برای اجرای **همایش و نمایشگاه سرمایه گذاری در تهران** و تداوم آن به صورت سالانه با دعوت و مشارکت از فعالان اقتصادی و سرمایه گذاران داخلی و خارجی به عمل خواهد آمد.

همچنین به منظور استفاده از ابزارهای بازار سرمایه برنامه ریزی لازم برای استفاده از **انتشار انواع صکوک** در تامین مالی طرح ها و پروژه های شهری به عمل خواهد آمد و تلاش خواهد شد تا با اخذ مجوز و **انتشار اوراق اجاره** برای تامین واگن های قطار شهری تهران (مترو)، **انتشار اوراق مرابحه** برای خرید تجهیزات و کالاهای مورد نیاز، **انتشار اوراق استصناع** برای تامین مالی پروژه های عمرانی شهری اقدام و منابع مالی برپایه بازار سرمایه تامین گردد.

علاوه بر این برای ایجاد ارزش افزوده اقتصادی در کنار الگوی مشارکت و سرمایه گذاری رایج در فرصت های سرمایه گذاری در اختیار شهرداری، **مقدمات راه اندازی و تاسیس صندوق زمین و ساختمان** و عرضه واحدهای سرمایه گذاری آن اقدام تا عواید و منافع شهرداری در ساخت و بهره برداری از پروژه ها به صورت حداکثری حفظ شود.

به منظور فراهم نمودن زمینه های ورود شهرداری به بازار بورس و استفاده از قابلیت های بازار سرمایه، نسبت به اخذ مجوز **خرید سهام و سرمایه گذاری در بورس** به منظور حفظ ارزش دارائی های نقدی اقدام خواهد شد. تا از رهگذر سبدگردانی شهرداری امکان بهره گیری بهینه از منابع نقدی در دسترس خود را داشته باشد. همچنین نسبت به **توانمند سازی شرکت سرمایه گذاری شهر** و اخذ مجوز شرکت مشاور سرمایه گذاری از سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام خواهد شد تا نیازهای فنی و اقتصادی شهرداری در بازار سرمایه از طریق این شرکت تامین گردد.

سهام شهرداری تهران در **بانک شهر** و **اعمال مدیریت در اداره مطلوب و موثر بانک شهر** یک فرصت فراوری شهرداری تهران و شهرداری های کشور است. بر همین اساس نسبت به اعمال مدیریت موثر و تعیین اعضاء هیئت مدیره و مدیرعامل در چارچوب منافع و مصالح شهرداری اقدام و تلاش خواهد شد تا از بانک شهر فراتر از یک نهاد پولی و بازار پول استفاده به عمل آید و تلاش شود تا این بانک به عنوان یک بانک تخصصی در حوزه فعالیت شهرداری ها با **راه اندازی و تاسیس شرکت تامین سرمایه شهر (تخصصی حوزه شهرداری ها)** زمینه های استفاده از قابلیت های اعتباری و سرمایه های داخلی و خارجی را برای شهرداری ها فراهم نماید.

باید از فرصت حضور شهردار تهران در هیئت دولت استفاده نمود و تمام تلاش شورا و شهرداری را صرف تعامل و تفاهم برای تصویب «**تاسیس صندوق توسعه شهر- منطقه تهران**» از سوی هیئت دولت نمود. این صندوق که با الگو گرفتن از MDF^{۲۳} های رایج در دنیا با استفاده از مشارکت دولت و شهرداری های شهر- منطقه تهران در طرح های توسعه ای مورد نیاز این شهر- منطقه سرمایه گذاری خواهد نمود و دولت با تامین بخشی از سرمایه اولیه آن امکان استفاده این صندوق را از منابع صندوق توسعه ملی فراهم می نماید. از سوی دیگر با تاسیس این صندوق عمومی غیر دولتی امکان بهره گیری از منابع بانک توسعه اسلامی، بانک جهانی و ... به منظور تامین نیازها و تجهیز زیرساخت های شهر- منطقه تهران و حل مسائل کلیدی که این مجموعه را با چالش مواجه نموده، فراهم خواهد شد.

امروز تهران کانون خلق کسب و کارهای نو و استارتاپ های جدیدی است که اقتصاد شهری را تحت تاثیر خود قرار داده است. به منظور استفاده از قابلیت ها و ظرفیت های مولد این کسب و کارها، شهرداری نسبت به راه اندازی **شتاب دهنده کسب و کار تهران** اقدام و از کسب و کارهای نوپا در حوزه **پروژه های الکترونیک و فین تک، گردشگری، شهر هوشمند، حمل و نقل، سلامت و خدمات فرهنگی، اجتماعی** با سرمایه گذاری و در اختیار قراردادن زیرساخت ها و توانمند سازی برای سرمایه پذیری و ورود به بازار، حمایت خواهد کرد.

■ عدالت و توازن منطقه ای:

از سال ۱۳۸۳ و آغاز دوران فعالیت بلدیة تاکنون عدالت و توازن منطقه ای برای برطرف ساختن محرومیت ها از چهره محلات و مناطق محروم و کمتر برخوردار یک مطالبه جدی شهروندان از شهرداری ها بوده است. اکنون در تهران همانگونه که بعد مسافت طولانی میان دو محله باغ فردوس در شمال شهر و باغ آذری در جنوب شهر وجود دارد، این دو محله از حیث توسعه یافتگی و برخورداری از زیرساخت ها و سرانه های شهری نیز وضعیت متفاوتی دارند. تداوم این روند سبب بروز نارضایتی های اجتماعی و ناکامی شورا و شهرداری تهران در استقرار توازن منطقه ای را در پی خواهد داشت.

به منظور فراهم ساختن توازن منطقه ای و ایجاد دسترسی به زیرساخت های شهری در محلات و مناطق کمتر برخوردار شهر و ادای **حق به شهر** از سوی شورا و شهرداری تهران، بر اساس سیاست های ابلاغی اعضاء محترم شورای اسلامی شهر تهران در سیاست ها و الزامات تدوین بودجه **توجه به عدالت و**

^{۲۳} - Municipality Development Fund

توزان در شهر از طریق کاهش فاصله بین مناطق مختلف شهری (به‌ویژه شمال و جنوب) در دسترسی و توزیع امکانات و توسعه مناطق کم‌تر برخوردار با در نظر گرفتن ملاک‌هایی چون انباشت فعلی سرمایه‌های فیزیکی، طبیعی و جمعیتی مورد توجه قرار خواهد گرفت. همچنین به منظور حاکم کردن توازن در منابع و مصارف و پرهیز از مصارف بیشتر در مناطق با درآمد بالاتر نسبت به سایر مناطق **نظام درآمد - هزینه منطقه ای** تدوین و جهت تصویب به شورای اسلامی شهر تهران ارائه خواهد شد. همچنین تلاش خواهد شد تا عدالت در حوزه مالیه شهری یعنی پرداخت بهای خدمات شهری متناسب با توان پرداخت و حجم استفاده از خدمات تنظیم گردد و به همین منظور در نظام محاسبه بهای خدمات شهری بازنگری به عمل آمده و **نظام پرداخت بهای خدمات مبتنی بر عدالت** به تصویب شورای اسلامی شهر تهران خواهد رسید.

■ تعلق خاطر و هویت شهر:

اگر این اصل را قبول داشته باشیم که هیچ شهری بدون حضور و مشارکت شهروندان به غایت و کمال خود نمی‌رسد، پس باید این حقیقت را قبول کنیم که میزان شناخت و آگاهی شهروندان از شهر است که می‌تواند آنان را نسبت به مسائل، اتفاقات و سرنوشت شهر حساس نماید و زمینه‌های مشارکت موثر با نهاد اداره شهر برای ارتقاء کیفیت زندگی را فراهم نماید.

نتایج سرشماری سال ۹۵ نشان می‌دهد که طی ۵ سال گذشته حدود نیم میلیون نفر به شهر تهران مهاجرت کرده‌اند. این میزان مهاجرت به تعداد شهروندان مهاجر در خلال سالهای پیش از ۱۳۹۵ باید افزوده شود تا تصویر درستی از شهروندان مهاجر تهرانی به دست آید. بیشتر افرادی که به تهران مهاجرت می‌کنند معتقدند که در تهران موقعیت‌های شغلی بیشتری وجود دارد و به لحاظ درآمدی در وضعیت بهتری قرار می‌گیرند.

بر اساس یافته‌های طرح بررسی وضعیت رضایت شهروندان تهرانی که در سال ۱۳۹۶ از سوی دفتر طرح‌های ملی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات انجام شده است؛ ۳۶٫۵ درصد فرصت‌های شغلی و درآمد بیشتر، ۳۱٫۸ درصد امکانات بیشتر نسبت به سایر شهرها و ۱۳ درصد امکان پیشرفت بیشتر را به عنوان خصوصیات خوب شهر تهران در مقایسه با شهرهای دیگر برشمرده‌اند. همچنین ۳ درصد پاسخ‌دهندگان معتقد بوده‌اند که تهران هیچ خصوصیت خوبی ندارد.

مهاجرت که یک روند تاریخی و نقش‌کلیدی در رشد روز افزون جمعیت شهروندان تهرانی دارد در کنار انتخاب تهران صرفاً به علل اقتصادی و دسترسی به امکانات و فرصت‌ها یک تهدید در تعلق خاطر به شهر و هویت شهر در ذهن شهروندان به شمار می‌رود. این روند تهران را از شهر زندگی به شهر کار و فرصت کسب درآمد تبدیل نموده است و بر همین اساس ما شاهد کاهش میزان تعلق خاطر شهروندان به شهر و هویت محلی هستیم.

بر اساس یافته‌های یک طرح مطالعاتی^۴ که با هدف مطالعه جایگاه و تصویر برند شهر تهران نزد شهروندان تهرانی و ساکنان سایر شهرهای کشور که تجربه سفر به تهران را داشته‌اند انجام گرفت، در می‌یابیم که:

^۴- این طرح در سال ۱۳۹۴ از سوی یک گروه از متخصصان برند شهری انجام شده است.

■ بررسی اظهارات شهروندان تهرانی در پاسخ به این سوال که چه چیزی توانسته است باعث افتخار شما به شهر تهران باشد، نشان می دهد که به ترتیب سه مولفه «امکانات رفاهی، آموزشی و پزشکی مناسب»، «مرکزیت و پایتخت بودن تهران» و «زادگاه یا محل رشد من» جزو پرتکرارترین عواملی می باشند که شهروندان به عنوان موجبات افتخار خود به شهر تهران مطرح ساخته اند و این درحالیست که جمعیت کثیری از شهروندان (۲۷درصد) به هیچ موردی در تهران افتخار نمی کنند.

■ بررسی پاسخ های شهروندان تهرانی به این سوال که به چه دلیل علاقه ندارید برای زندگی از تهران به شهر دیگری مهاجرت نمایید نشان می دهد که به ترتیب سه مولفه «وجود امکانات بیشتر در تهران»، «بخاطر شرایط شغلی خود یا اعضای خانواده» و «عادت کردن به زندگی در تهران» جزو پرتکرارترین عواملی می باشند که شهروندان به عنوان عدم مهاجرت از شهر تهران مطرح ساخته اند و این درحالیست که جمعیت اندکی از شهروندان (۳درصد) علاقمندی به تهران را عامل عدم مهاجرت خود از تهران ذکر نموده اند.

■ بررسی اظهارات شهروندان سایر شهرها در پاسخ به این سوال که آیا علاقه دارید در شهر تهران زندگی کنید، نشان می دهد که تنها ۲۵ درصد پاسخ دهندگان خواهان زندگی در تهران بوده و ۷۳ درصد علاقه ای به زندگی در تهران نشان نداده اند و ۲ درصد هم به این سوال پاسخی نداده اند.

■ در ارزیابی تصویر ذهنی شهروندان و پاسخ دهندگان از تهران مشخص شد که :
وقتی نام تهران را می شنوند، اولین کلمه ای که به ذهنشان خطور می کند «شلوغی» و «هیاهو» است.
سه صفت پرتکراری که پس از شنیدن نام تهران در ذهنشان تداعی می شود عبارتست از «جمعیت، شلوغی و هیاهو»، «شهری مدرن و پیشرفته و با امکانات» و «کثیف و آلوده».

رنگ تهران ؛ «خاکستری» است.

بوی تهران ؛ «بوی دود ماشین ها» است.

طعم تهران ؛ «تلخ» است.

صدای تهران ؛ صدای «شلوغ و پرسر و صدا» است.

اولین تصویری که با شنیدن نام تهران به ذهنشان می آید؛ تصویر «میدان آزادی» است.

تهران را در قامت یک مرد قز بلند، کارمندی پیر، که مدرن فکر می کند تصویر نموده اند.

یافته های این طرح بر اغتشاش تصویر ذهنی و فقدان وجود یک هویت منسجم و ارزشمند قابل اعتنا در اذهان شهروندان تهرانی و سایر شهروندانی که باید به تهران به عنوان پایتخت کشورشان افتخار کنند دلالت می کند. این وضعیت معلول غفلت شهرداری از توجه به هویت شهر و پرداختن صرف به مسائل توسعه کالبدی و غفلت از برندسازی شهری است.

به منظور افزایش حس تعلق به شهر در شهروندان تهرانی و تقویت هویت شهری و باز زنده سازی هویت محلی، **برند شهر تهران** به عنوان یک اولویت راهبردی در دستور کار قرار خواهد گرفت و تلاش خواهد شد با بهره گیری از **برند سازی اجتماعی**، برند شهر تهران در طرح ریزی و برند سازی مجدد با استفاده از مشارکت شهروندان به گونه ای طرح ریزی شود که محور مشارکت، هم افزایی و تعاملات اجتماعی شهروندان و شهرداری در اداره شهر تهران قرار

گیرد.

تهران شهری برای زندگی

تهران پایتخت ایران عزیز جهان شهری ایرانی-اسلامی است که باید همه ابعاد حیات و زندگی شهروندان در اداره و مدیریت آن مورد توجه قرار گیرد تا با فراهم ساختن زمینه رشد و توسعه فردی گام های توسعه شهری مبتنی بر اصلی ترین سرمایه شهر یعنی شهروندان، بنا شود و زمینه ای فراهم گردد تا نه تنها شهروندان تهرانی به تهران افتخار کنند، بلکه یکایک ایرانیان نیز تهران را دوست داشته باشند و از افتخار آفرینی مدیریت شهری در اداره مطلوب و موثر پایتخت کشورشان خشنود گردند. بر همین اساس و با توجه به یافته های طرح «شهر دلخواه ایرانیان» که با همکاری داوطلبانۀ بیش از هزار ایرانی از ۴۸ شهر، ده سازمان و به نمایندگی از یازده گروه توسط برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد و سازمان زمین و مسکن جمهوری اسلامی ایران اجراء شده است؛ اصول کلیدی اداره تهران در مسیر تبدیل تهران به شهری دلخواه شهروندان و افتخار آفرین برای ایرانیان از نگاه اصلاح طلبان ایران اسلامی در افق **تهران؛ شهری برای زندگی (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴)** عبارتست از:

- **هویت فرهنگی، تاریخی را ارج نهاده، از غنای حسی برخوردار و معنویت را رواج می دهد.**
- **آمن و ایمن، دارای شبکه حمل و نقل پیوسته و دسترسی پذیر بوده و کاربری های مختلط سازگار را ترویج می کند.**
- **دارای پیوند کارا میان محلات، حریم، روستاها و شهرهای همجوار است و تعادل منطقه ای را حفظ می کند.**
- **اقتصادی پایدار، عادلانه و جذاب با رشدی فراگیر دارد.**
- **سبز، دوستدار انرژی پاک و مناسب برای زندگی و متعهد به حفظ محیط زیست است.**
- **نهاد مدیریت و اداره شهر با شهروندان سخن می گوید و صدای آنان را می شنود.**
- **تاب آور، قابل سکونت، برخوردار از معماری روح نواز و حیات بخش است.**

اصلاح طلبان ایران اسلامی با درک این مساله که شهروندان عزیز تهرانی، ارتقاء و بهبود کیفیت زندگی را از شورای اسلامی شهر و شهرداری تهران مطالبه می کنند پاسخگویی به این مطالبه را با تاکید بر زندگی در تهران مورد توجه قرار داده است و برای زندگی شهروندان تهرانی از باغ آذری تا باغ فردوس تلاش خواهد کرد تا رضایت شهروندان را فراهم نماید.

اولویت ها و مسائل کلیدی

اعضاء محترم شورای اسلامی شهر تهران دوره پنجم با بهره‌گیری از برنامه اصلاح‌طلبان برای اداره شهر تهران، تحلیل وضعیت شهر و شهرداری تهران، با تصویب مصوبه «سیاست‌ها، راهبردهای اساسی، اولویت‌ها و مسائل کلیدی، الزامات، ویژگی‌ها و رویکردهای تدوین برنامه پنج ساله سوم توسعه شهر تهران و برنامه راهبردی، عملیاتی شهرداری تهران (۱۳۹۸-۱۴۰۲)» را تصویب نمودند، مسائل کلیدی در مسیر تحقق **تهران؛ شهری برای زندگی (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴)**، در چارچوب برنامه پنج ساله عبارتند از:

الف. اولویت‌ها و مسائل کلیدی شهرداری:

۱. برقراری دسترسی عمومی شهروندان به اطلاعات در حوزه مدیریت شهری به منظور تحقق مشارکت شهروندان
۲. مالیه شهری، سرمایه‌گذاری و کارآفرینی، منابع پایدار و کاهش هزینه‌های اداره شهر
۳. هوشمندسازی، شفافیت، اصلاح و بهبود نظام مدیریت یکپارچه و هماهنگ شهر

ب. اولویت‌ها و مسائل کلیدی شهر:

۱. عدالت در دسترسی به زیرساخت‌ها و توسعه متوازن مناطق و محلات
۲. کاهش و رفع آلودگی هوا و آلودگی‌های زیست محیطی
۳. ترافیک، عبور و مرور روان و توسعه شبکه حمل و نقل عمومی
۴. ایمنی و تاب آوری شهر در برابر زمین لرزه و حوادث غیرمترقبه
۵. صیانت و حفاظت از باغات و توسعه فضای سبز
۶. حفاظت از بافت تاریخی شهر و ساماندهی سیما و منظر شهری
۷. سلامت اجتماعی، سبک زندگی و بهداشت روان

برنامه ها و اقدامات کلیدی

برنامه ها و اقدامات کلیدی در مدیریت شهر و شهرداری تهران در افق تهران؛ نسهری برای زندگی (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴)، که مورد پیگیری منتخبان اصلاح طلب قرار خواهد گرفت در حوزه مسائل کلیدی در سه بخش

- شهر
 - شهرداری
 - شورای شهر
- به تفصیل ارائه می گردد.

برنامه ها و اقدامات کلیدی برای شهر

برنامه ها و اقدامات کلیدی برای شهر تهران در افق *تهران؛ شهری برای زندگی (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴)*، که مورد پی گیری منتخبان اصلاح طلب قرار خواهد گرفت در حوزه مسائل کلیدی شهر عبارتند از:

- عدالت در دسترسی به زیرساخت ها و توسعه متوازن مناطق و محلات
- کاهش و رفع آلودگی هوا و آلودگی های زیست محیطی
- ترافیک، عبور و مرور روان و توسعه شبکه حمل و نقل عمومی
- ایمنی و تاب آوری شهر در برابر زمین لرزه و حوادث غیرمترقبه
- صیانت و حفاظت از باغات و توسعه فضای سبز
- حفاظت از بافت تاریخی شهر و ساماندهی سیما و منظر شهری
- سلامت اجتماعی، سبک زندگی و بهداشت روان

که در ادامه به تشریح هر یک می پردازیم.

▪ عدالت در دسترسی به زیرساخت‌ها و توسعه متوازن مناطق و محلات

پدیده نخست شهری یا بزرگسری که موید شکاف‌های ساختاری توزیع جمعیت در پهنه سرزمین می‌باشد، در خصوص شهر تهران در استان و کشور به وضوح ملموس است. به گونه‌ای که بیش از ۱۰ درصد از جمعیت کشور، بیش از ۱۴ درصد از جمعیت نقاط شهری کشور و ۶۵ درصد از جمعیت استان تهران را در خود جای داده است. این درحالیست که شهر تهران صرفاً ۲ درصد از مساحت کشور را به خود اختصاص می‌دهد. این انباشتگی و تراکم جمعیت چالش‌های اساسی را برای توسعه شهر تهران در وضعیت فعلی و آینده به همراه خواهد داشت که مهمترین آنها عبارتند از: نحوه توزیع سکونت و فعالیت، عرضه عادلانه خدمات، میزان تراکم جمعیت، افزایش سکونتگاه‌های غیر رسمی در شهر. با افزایش جمعیت و رشد لجام گسیخته شهرها بر اثر مهاجرت، خدمات رسانی به جمعیت شهرنشین بعنوان یکی از موضوعات موثر در برنامه ریزی شهری مطرح می‌شود، زیرا توازن در توزیع متعادل زیرساخت‌ها، خدمات شهری و توسعه متوازن مناطق و محلات برای شهروندان، سبب ایجاد نوعی عدالت و برابری در فضای شهری می‌گردد.

براساس تحقیقات صورت گرفته صرفاً ۲۳ درصد از جمعیت تهران در محله‌های توسعه‌یافته زندگی می‌کنند که در پنج منطقه حائز بیشترین رتبه توسعه‌یافتگی به ترتیب شامل مناطق شش، سه، یک، دو و هفت ساکن هستند. در مقابل، ۶۰ درصد مناطق تهران دارای کمترین سطح رفاه و توسعه هستند. یعنی در مقابل این جمعیت اندک که تعدادشان حدود ۲ میلیون نفر است، بیش از ۶ میلیون نفر از ساکنان پایتخت، در محدوده نیمه‌برخوردار یا دارای کمترین سطح توسعه‌یافتگی شهری، سکونت دارند.

ازجمله سرانه‌های خدماتی و عمومی در شهر تهران می‌توان به "سرانه فضای سبز شهری" ۱۶/۷ مترمربع و سرانه معابر شهری ۹/۸۶ مترمربع و سرانه بوستان‌ها به ۶/۸۳ مترمربع اشاره کرد. سرانه فضای سبز در مناطق کم‌برخوردار به ۵/۰۲۴ مترمربع رسیده است. در مناطق ۴، ۱۹، ۲۰ و ۲۲ بیشترین مقدار و در مناطق ۱۷، ۱۶، ۱۴، ۱۳، ۸ و ۹ کمترین میزان برخورداری از سرانه فضای سبز وجود دارد. میداین و بازارهای عرضه میوه و تره بار شهرداری تهران عمدتاً در مناطق ۲، ۴ و ۵ تهران استقرار یافته‌اند. این تراکم به دلیل قرارگیری میداین بزرگی مانند میدان آزادگان در منطقه ۴ و میداین صادقیه و شهران در مناطق ۲ و ۵ است. مناطق ۱۲ و ۱۹ از نظر برخورداری از این گونه خدمات، در پایین‌ترین سطح قرار می‌گیرند.

دسترسی به خدمات و تسهیلات شهری شامل شاخص‌های نشانگر خدمات ششگانه آموزشی، اورژانسی، بهداشتی و درمانی، حمل و نقل، فرهنگی-تفریحی و ورزشی است. بخش‌های درونی و مرکزی شهر بیشترین دسترسی به خدمات و تسهیلات شهری را دارا هستند. لیکن نواحی حاشیه‌ای شهر و نواحی واقع در غرب آن دسترسی مناسبی به خدمات عمومی ندارند. به طور کلی می‌توان تمایز آشکاری میان بخش‌های مرکزی و بخش‌های حاشیه‌ای شهر تهران به لحاظ دسترسی به خدمات و تسهیلات عمومی مشاهده کرد. نامناسب‌ترین دسترسی به خدمات و تسهیلات عمومی مربوط به غرب شهر تهران و به ویژه مناطق ۲۱ و ۲۲ است که در حال حاضر دارای تراکم جمعیتی پایینی هستند. بهترین وضعیت دسترسی به خدمات عمومی در مناطق مرکزی و شمال مرکزی و جنوب مرکزی شهر تهران مشاهده می‌شود که این مناطق دارای بیشترین تراکم مسکونی و جمعیت بالایی نسبت به سایر مناطق شهر هستند. به طور کلی تغییرات فضایی دسترسی به خدمات شهری، بیانگر تراکم شدید خدمات در مرکز و کاهش تراکم خدمات با دور شدن از مرکز به سمت حاشیه‌های شهر است که به نوبه ی خود افزایش میزان ناراضیاتی شهروندان را به دنبال خواهد داشت.

با بررسی وضعیت مناطق شهر تهران تفاوت مشهودی در تراکم و انباشتگی جمعیت مشاهده می شود. میانگین توزیع جمعیت در حدود ۱۶/۴۲ (نفر در ۱۰ متر مربع) می باشد درحالیکه شهر دارای طیف گسترده و متفاوتی از ۲,۳۷ نفر جمعیت در ۱۰ متر مربع (در حدود ۸ برابر کمتر از متوسط مورد انتظار) در منطقه ۲۲ تا ۳۶ نفر در ۱۰ متر مربع در منطقه ۱۰ (در حدود ۲ برابر جمعیت مورد انتظار یک منطقه) را شامل می شود که نشان دهنده کمترین و بیشترین میزان تراکم و انباشتگی جمعیت است. این امر بررسی هر چه بیشتر و دقیق تر چگونگی توزیع کلیه امکانات و خدمت رسانی به این منطقه را می طلبد. بطور نسبی تراکم جمعیت در مناطق ۱۹، ۱۸، ۱۶، ۱۴، ۱۲، ۵، ۳، ۲، ۱ (۱۰-۲۰ نفر در ۱۰ مترمربع)، در مناطق ۲۰، ۱۷، ۱۵، ۱۳، ۱۱، ۸، ۷ (۲۰-۳۰ نفر در ۱۰ مترمربع، بالاترین تراکم جمعیتی) و در مناطق ۲۱، ۹، ۴ و ۲۲ (۲-۱۰ نفر در ۱۰ متر مربع دارای کمترین تراکم جمعیت) می باشد. به این ترتیب تهران که در برخی از مناطق در کمترین مساحت، بیشترین جمعیت راجا داده است امروزه به محلی فرسوده و تهی از ویژگی های بکر اقلیمی اش تبدیل شده است. این تراکم جمعیت برای شهری مانند تهران که بحران های طبیعی را در سابقه خود دارد، می تواند موجب پدید آمدن فاجعه ای بزرگ شود و مسلماً باعث کاهش کیفیت زندگی شهروندان ساکن این شهر خواهد بود.

امروزه یکی از چالش های عمده ناپایدارکننده شهری، گونه ای شهرنشینی با مشکلات حاد موسوم به اسکان غیر رسمی یا حاشیه نشینی است. سکونتگاه های غیر رسمی به مناطقی گفته می شود که مهاجران روستایی و محرومان جامعه شهری را در خود جای داده یا خارج از برنامه ریزی رسمی و قانونی توسعه شهری، عمدتاً بدون مجوز در درون یا خارج از محدوده قانونی شهرها به وجود آمده است. فقدان سند مالکیت رسمی و محرومیت از خدمات و زیرساخت های شهری از شاخص های این سکونتگاه هاست. شرایط موجود و حاکم بر این گونه نواحی در بروز ناهنجاری های اجتماعی بسیار مساعد است. زمینه سازی جهت ارائه خدمات پایه و زیربنایی، بهسازی و تامین زیرساخت ها به منظور کاهش فاصله کالبدی از پیکره اصلی شهر و خدمات رسانی فراگیر و رفع تبعیض به ویژه برای گروه های کم درآمد آسیب پذیر از مهمترین اقداماتی است که باید در این فضا صورت بگیرد.

براساس گزارش سازمان ملل سکونتگاه های غیر رسمی (حاشیه نشینی) چالش اصلی هزاره سوم معرفی شده است. به طور کلی در دنیا از هر ۶ نفر ۱ نفر در سکونتگاه های غیررسمی زندگی می کنند و در صورتی که این روند ادامه پیدا کند و دولت ها برنامه ای برای این موضوع نداشته باشند تا سال ۲۰۳۰، حدود ۲ میلیارد نفر از جمعیت شهرنشین دنیا در اینگونه سکونتگاه ها زندگی خواهند کرد.

تاکنون در شهر تهران بالغ بر ۶ سکونتگاه غیررسمی شناسایی شده است. این اسکان غیر رسمی با گسترش روز افزون خود موجب پیدایش، تکوین و همچنین گسترش تضاد و ناسازگاری در روح و کالبد شهر شده و نه تنها تخصیص عادلانه منابع و خدمات را در راستای عدالت اجتماعی زیر سوال برده است، بلکه حیات شهری را جهت رسیدن به توسعه پایدار به چالش کشیده است.

پس از بررسی های صورت گرفته از وضعیت موجود شهر تهران می توان در خصوص مسئله کلیدی "**عدالت در دسترسی به زیرساخت ها و توسعه متوازن مناطق و محلات**" چالش های اساسی شهر، راهبردها، اهم سیاستها و اقدامات کلیدی را به شرح ذیل برشمرد.

❖ چالش های اساسی:

چالش های اساسی فراروی مدیریت شهری در این حوزه عبارتند از:

۱. سرانه زیرساخت‌ها، خدمات و فضای عمومی و توزیع عادلانه آنها در پهنه‌های شهر
۲. تراکم جمعیت مناطق مختلف و جمعیت متفاوت روز و شب تهران
۳. جمعیت متفاوت روز و شب تهران
۴. سکونت‌گاه‌های غیررسمی

❖ هدف راهبردی

دسترسی عادلانه شهروندان به منابع و امکانات و خدمات شهری

❖ راهبردها:

راهبردهای قابل پیگیری برای حل مشکلات و چالش ها در این حوزه عبارتند از:

۱. توزیع عادلانه امکانات و خدمات در پهنه های شهر و ایجاد تناسب میان خدمات شهری با سکونت و فعالیت
۲. توانمندسازی و تعامل مؤثر با تشکل های اجتماعی و تسهیل گری و تأثیر گذاری تمامی اقشار جامعه در مسائل و مشکلات شهر
۳. ترجیح مصالح عمومی بر منافع شخصی و گروهی در شهر و شهرداری و جلب اعتماد ذینفعان پروژه ها و فعالیت های شهرداری
۴. مدیریت هماهنگ حریم شهر تهران

❖ سیاست‌ها:

سیاست های اجرایی برای مدیریت مسائل در این حوزه عبارتند از:

۱. تحقق عدالت اجتماعی و کاهش فاصله شمال و جنوب، شرق و غرب و نابرابری های منطقه ای
۲. تحقق حق به شهر

۳. ساماندهی و ارائه خدمات متناسب با مناطق و آسیب‌پذیری بیشتر اجتماعی
۴. توانمند سازی، توانا سازی، ساماندهی و توسعه محلات در مناطق محروم شهر
۵. اجرای پروژه‌های جدید منطبق با طرح ساماندهی سلسله مراتبی ارائه خدمات شهری
۶. تعیین ساز و کار لازم برای روشن کردن وضعیت مالکیت سکونتگاه‌های غیررسمی

❖ اقدامات کلیدی:

اقدامات کلیدی که در این حوزه برای اجراء و عملیاتی شدن مورد پیگیری و پی جوئی قرار خواهد گرفت عبارتند از:

۱. اجرای پروژه های توسعه محلی با استفاده از مشارکت و نظر شورایاران
۲. مطالعه و بررسی ساختار جمعیتی مناطق تهران به ویژه مناطق حاشیه نشین و اسکان غیر رسمی
۳. فراهم ساختن حق برخورداری تمام ساکنان شهری به ویژه گروه های کم درآمد تر و محروم تر
۴. برقراری امنیت و رفاه (خدمات) جمعی و دسترسی بدون تبعیض به فضا بعنوان اصلی ترین کالای عمومی شهر
۵. تخصیص بودجه شهر بر مبنای عدالت فضایی و محرومیت زدایی از پهنه های کم برخوردار در راستای تحقق شهر عدالت محور
۶. تدوین سازوکار لازم به منظور تشخیص و وصول میزان ارزش افزوده اجرای طرح‌های توسعه شهری (توسط شهرداری) بر املاک و اراضی متأثر از آن
۷. ایجاد توازن در خدمات هفتگانه در مقیاس محله ای
۸. افزایش سرانه زیرساخت ها، خدمات و فضاهای عمومی در مناطق کم تر برخوردار
۹. بهبود دسترسی شهروندان به نقاط مختلف شهر با حمل و نقل عمومی

▪ کاهش و رفع آلودگی هوا و آلودگی‌های زیست‌محیطی

محیط زیست در کلیه فعالیت‌های بشر تاثیر داشته و از آن نیز متاثر می‌شود. بر این اساس آسیب رساندن به محیط زیست و نابودی طبیعت باعث وارد آمدن صدمات و زیانهای جبران ناپذیری به بشریت می‌شود.

تهران شهری با سرانه فضای سبز بیش از ۱۶ متر مربع می‌باشد که در مقایسه با استاندارد جهانی و علیرغم عملکرد خوب شهرداری هنوز به میزان مطلوب و شایسته شهروندان نرسیده است.

بر اساس آمارهای موجود، روزانه نزدیک به ۸ هزار تن پسماند تر و خشک از سطح شهر تهران و شهرک‌های اطراف آن جمع‌آوری می‌شود که از حد استاندارد جهانی بالاتر بوده و با توجه به اینکه میانگین تفکیک این زباله‌ها بصورت پسماند تر و خشک در پایتخت ۱۸ درصد است، برای حل آن باید چاره‌ای اندیشید. سرانه تولید زباله در تهران روزانه حدود ۹۰۰ گرم است که این مقدار بالاتر از سطح جهانی است. سرانه تولید زباله در جهان ۲۵۰ تا ۳۰۰ گرم است. هر فرد تهرانی به طور متوسط سالانه شش برابر وزن خود زباله تولید می‌کند. تعداد دفعات جمع‌آوری زباله در تهران دو تا سه بار در روز است که این مقدار در کشورهای جهان ۲ تا ۳ بار در هفته است. در زمینه‌ی مدیریت پسماند به جز ضعف در اجرای مدیریت یکپارچه می‌توان به نحوه‌ی تفکیک پسماند، افزایش پسماند با توجه به رشد جمعیت و نحوه مصرف، ضعف آگاهی مردم از خطرات رشد روز افزون زباله در آینده و افزایش مسائل زیست محیطی، وجود مشکل در زمینه پسماندهای بیمارستانی و بلاتکلیف ماندن زباله‌های ویژه، افزایش میزان نخاله‌های ساختمانی، ضعف در اجرای برخی از آیین‌نامه‌های موجود به دلیل کم تحرکی سازمان‌های ذیربط اشاره نمود.

سلامت آب تهران بطور قطعی با انواع آلودگی‌ها در معرض تهدید است؛ لذا تمرکز و توجه بر این مقوله‌ی بسیار موثر در کیفیت زندگی شهروندان، از اهمیت بالایی برخوردار است.

عوامل طبیعی، فرم ساخت شهری، وجود بیش از ۲ میلیون خودرو فعال و ۵۰۰ هزار موتورسیکلت، ۵ هزار واحد صنعتی (معادل ۲۵٪ صنایع کل کشور) با مصرف حدود ۲۰ درصد کل انرژی کشور، تمرکز ۷۰ درصد خدمات و ۸۰ درصد متخصصین، تهران را به یکی از آلوده‌ترین شهرهای جهان تبدیل کرده است به طوری که تعداد روزهای سالم و پاک در سال ۱۳۹۵ در مجموع ۱۱۸ روز بوده است. ارائه یارانه سوخت و در نتیجه ارزان بودن آن، تعرفه بالای گمرکی بر خودروهای وارداتی و در نتیجه افت کیفیت تولیدات خودرو و ورود سالانه انبوهی از خودروهای تازه‌ساز از یک سو و محصور بودن در بین کوه‌ها از ۳ طرف که مانع خروج آلودگی‌ها از شهر می‌شود؛ عوامل اصلی آلودگی هوا در تهران هستند. سالانه بیش از ۵۰۰ گرم ذرات آلاینده معلق وارد بدن هر تهرانی می‌شود در حالی که بدن تنها توانایی پالایش ۲۳۰ گرم آلاینده را در سال دارد. آلودگی هوا به تنهایی در شهر تهران روزانه حدود ۳۰ نفر را به کام مرگ می‌فرستد و زندگی ده‌ها هزار نفر را به صورت غیر مستقیم تحت تاثیر قرار می‌دهد.

سالمات که خاک مناطق جنوبی تهران در اثر نشست ترکیبات نفتی از مخازن زیرزمینی یا لوله‌های انتقال فرسوده و نیز زوائد ناشی از پالایش نفت خام آلوده شده است که نمونه بارز آن در آب‌نهرهای جاری در منطقه و خاک‌های اطراف آن به وضوح قابل مشاهده است. بالاترین میزان آلودگی خاک مربوط به مرکز زباله شهر تهران در کهریزک است. این منطقه آلوده بوده و به عنوان یک تهدید جدی برای سلامت شهروندان به حساب می‌آید و ۶۰۰ تا ۷۰۰ هکتار از

زمینهای این منطقه را شامل می شود. البته وضعیت آلودگی خاک در منطقه جنوب تهران شدیدتر بوده و به علت استقرار پالایشگاههای ۱ و ۲ تهران در آن، شرایط نامساعدی را برای شهروندان در محدوده های اطراف به وجود آورده است به طوری که به علت آلودگی نفتی تمام خاک آلوده شده است. علاوه بر این فرسایش خاک در شیبه های بالای تهران اتفاق می افتد که ساخت و ساز فرسایش آن را تشدید می کند. در شمال تهران در دامنه های البرز شیب به گونه ای است که وقتی توسط عوامل انسانی دست کاری می شود به سمت فرسایش رفته و به نوعی خاک راز نظر زیست شناسی غیر قابل استفاده می کند.

تهران یکی از آلوده ترین شهر های جهان از نظر آلودگی صوتی است. از منابع اصلی آلودگی صوتی در تهران صدای آگروز موتورسیکلت ها (۲۵٪ آلودگی صوتی شهر) و نیمی از خودروهای سواری می باشند که آلودگی صوتی بیش از حد استاندارد دارند. این استاندارد برای مناطق مسکونی در روز حدود ۵۵ و در شب حدود ۴۵ دسیبل بوده و میزان مجاز انحراف از آن نزدیک ۱۵ دسیبل است (منظور ۱۵ دسی بل بیش تر از حد استاندارد است). مناطق ۲-۶-۷-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۸ و ۱۹ مناطق پر سر و صدای شهر تهران هستند. لازم به ذکر است ۳۳۰ مرکز درمانی و ۱۳۲۶ مرکز آموزشی پایتخت آلودگی صوتی بیش از حد استاندارد دارند. همچنین ۲۵۰ مرکز درمانی و ۴۱۹ مرکز آموزشی تهران از نظر آلودگی صوتی در شرایط بحرانی قرار دارند.

تهران از نظر سیستم فاضلاب در بین شهرهای جهان در بین ۱۰ شهر آخر قرار دارد. عدم تکمیل سامانه دفع فاضلاب در شهر تهران جزء اصلی ترین مشکلات زیست محیطی این شهر قلمداد می شود. درحالی که مهم ترین لازمه طراحی و جانمایی یک شهر تأمین فاضلاب آن است. سیستم تصفیه فاضلاب در تهران وجود ندارد و آب فاضلاب مستقیماً وارد قنات ها و آب های زیرزمینی می شود و این در حالیست که کمبود بارش در این شهر سبب روی آوردن مسئولان به استفاده از آب های زیرزمینی برای تأمین آب مصرفی ساکنان شده است. آب های زیرزمینی تهران هم آلودگی شیمیایی و هم میکروبی دارند که دلیل آن نبود شبکه فاضلاب و وجود صنایع در داخل شهر است.

امروزه کیفیت زندگی به عنوان یکی از اساسی ترین مفاهیم توسعه در عصر حاضر مدنظر بوده و هدف نهایی اقدامات عمرانی، خدمات عمومی و زیر ساختی را ارتقاء استانداردهای کیفیت زندگی تعریف می کنند.

برخلاف سال های گذشته که صرفاً بر یک جنبه شهرها (همچون محیط زیست یا تکنولوژی) تمرکز می شد، اکنون مولفه های مختلفی از ویژگی شهرها مورد توجه قرار می گیرد. براساس بررسی های صورت گرفته در خصوص کیفیت زندگی در ۱۸۱ شهر در سطح جهانی با در نظر گرفتن ۱۰ شاخص اصلی شامل؛ سرمایه انسانی، یکپارچگی اجتماعی، اقتصاد شهری و خانوار، مدیریت دولتی، حاکمیت، محیط زیست، حمل و نقل، برنامه ریزی شهری، توسعه بین المللی و تکنولوژی؛ رتبه تهران در هریک از این شاخص ها به تفکیک به این شرح است: رتبه سرمایه انسانی ۱۴۹، رتبه یکپارچگی اجتماعی ۱۸۱، رتبه اقتصاد ۱۵۴، رتبه مدیریت دولتی ۶۳، رتبه حاکمیت ۱۳۴، رتبه محیط زیست ۱۵۵، رتبه حمل و نقل ۱۳۹، رتبه برنامه ریزی شهری ۱۶۲، رتبه توسعه بین المللی ۱۵۴، رتبه تکنولوژی ۱۷۸. بر این اساس، تهران از میان ۱۸۱ شهر رتبه کلی ۱۷۷ را به خود اختصاص داده است. متأسفانه به علت فقدان اطلاعات لازم در زمینه کیفیت زندگی، برنامه ریزی صحیحی به منظور افزایش سطوح کیفی زندگی شهروندی، (که بارزترین و شاخص ترین نمونه آن در نظام شهرداری ها و شوراهای شهر هستند) انجام نشده است.

یکی دیگر از مشکلات عمده در جوامع و مراکز صنعتی و شهری، روان آب ناشی از بارندگی در این مناطق و به تبع آن ایجاد آب گرفتگی این گونه مراکز و وقوع سیلاب می باشد. در سالهای اخیر، رشد روزافزون جمعیت شهرنشین در کلانشهر تهران موجب افزایش بهره برداری از منابع آب و به تبع آن کاهش

کمیت و کیفیت ذخایر آبی در محدوده شهر و حوضه های آبخیز اطراف آن شده است. نبود داده های لازم در خصوص کیفیت و کمیت آب موجود در آبراهه ها و فاضلابهای تخلیه شونده (منابع نقطه ای) به آبراهه های شهر تهران، نبود یک بانک اطلاعات حاوی کمیت و کیفیت روانابهای سطحی شهر تهران بر اساس نوع کاربریهای موجود در سطح شهر، تخلیه بخشی از زباله های شهر تهران به انهار از طریق شهروندان، آلودگی بسیار بالای اکثر انهار واقع در درون محدوده شهری تهران، استفاده از مواد شوینده حاوی فسفر و در نتیجه افزایش بیش از حد مجاز مقدار فسفر در اثر تخلیه فاضلابهای انسانی به آبراهه ها، اتصال و تخلیه غیرقانونی فاضلابهای انسانی و صنعتی به شبکه آبهای سطحی شهر تهران، تخلیه غیرقانونی فاضلاب شبکه جمع آوری فاضلاب شهر تهران به شبکه آبهای سطحی، عدم اجرای کامل شبکه جمع آوری فاضلاب شهری در سطح تهران، از اهم مسائل این بخش می باشد. گسترش محدوده شهر به سمت شمال و غرب، میزان نفوذ آب باران در اراضی را کاهش داده و منجر به افزایش اوج سیلاب در بخشهای مرکزی و جنوبی شهر شده است. کیفیت رواناب از شمال شهر به سمت جنوب به علت پیوستن منابع متعدد آلاینده های نقطه ای به داخل شبکه در طول مسیر به تدریج تنزل و کاهش می یابد. فعالیتهای ساختمانی و ساخت و ساز در بخشهای شمالی و غربی شهر تهران و تخلیه، نخاله های ساختمانی به مسیلهای و آبراهه ها، منجر به افزایش میزان فرسایش و تولید بار رسوبی و ایجاد لجن در کانالها و مسیلهای بخش جنوبی و مرکزی شهر می شود. با این وصف ضرورت ارتقاء مدیریت آبهای سطحی و روان آبها با توجه به نیازهای تأمین آب از لحاظ کمیت و کیفیت برای آبیاری فضای سبز و دیگر مصارف در سطح شهر باید مورد توجه قرار گیرد.

مشکلات پدید آمده از استقرار صنایع در محدوده شهر تهران بیشتر به واحدهای کوچک تولیدی و خدماتی مثل تعمیرگاه های خودرو، نجاری، آهنگری، آبکاری و ... متعلق است. این فعالیت ها از یک سو در ایجاد اشتغال، تأمین کالا و خدمات مورد نیاز شهروندان و کمک به رشد و توسعه صنعت و اقتصاد کشور و شهر تهران موثرند و از سوی دیگر در صورت عدم رعایت اصول مکان یابی و همچنین عدم به کارگیری روش های کنترل آلودگی و مزاحمت، استقرار آنها در بافت شهری مشکلات بی شماری را به همراه خواهد داشت که طبعا برای رفع و یا کاهش این مشکلات لازم است اقدامات و مطالعات خاصی انجام پذیرد. بخش محدودی از اختلاط کار و فعالیت با سکونت نیز ناشی از گسترش واحدهای تولیدی - کارگاهی در بافت های مسکونی است. گسترش نابسامان کارگاه های صنعتی در بافت مسکونی موجب کاهش توأمان کارایی و زیست پذیری خصوصا در نواحی جنوبی و جنوب غربی شهر شده است.

پس از بررسی های صورت گرفته از وضعیت موجود شهر تهران در خصوص مسئله کلیدی "کاهش و رفع آلودگی هوا و آلودگی های زیست محیطی"، می توان چالشهای اساسی، راهبردها، اهم سیاستها و اقدامات کلیدی را به شرح ذیل نام برد.

❖ چالش های اساسی:

چالش های اساسی فراروی مدیریت شهری در این حوزه عبارتند از:

۱. آلودگی هوا، خاک، صوتی و آبهای زیرزمینی
۲. ضوابط، قوانین و مقررات زیست محیطی

۳. وجود فعالیت‌های خطرآفرین و آلاینده در سکونتگاه‌ها
۴. تفکیک و بازیافت پسماندها (خانگی، صنعتی و بیمارستانی)
۵. شاخص‌های کیفیت زندگی و محیط‌زیست شهری
۶. مدیریت بهینه منابع آب (تولید، توزیع و مصرف)
۷. سلامت آب شهر
۸. زیرساخت‌های فرسوده توزیع آب
۹. شبکه فاضلاب شهری
۱۰. جمع‌آوری آب‌های سطحی و روان آب‌ها
۱۱. اختلاط سکونت و فعالیت در شهر

❖ هدف راهبردی

ارتقا کیفیت زیست شهری

❖ راهبردها:

راهبردهای قابل پیگیری برای حل مشکلات و چالش‌ها در این حوزه عبارتند از:

۱. افزایش دقت و ارتقای استانداردهای معاینه فنی در زمینه آلاینده‌گی هوا و تحدید موثر تردد خودروهای آلاینده
۲. ساماندهی مشاغل و فعالیت‌های آلاینده، مزاحم و پرمخاطره
۳. آموزش و فرهنگ‌سازی در حوزه زیست‌محیطی
۴. توسعه مشارکت در تکمیل شبکه فاضلاب شهری
۵. کاهش مطلوبیت حمل و نقل شخصی و افزایش مطلوبیت حمل و نقل عمومی به منظور روان سازی عبور و مرور در سطح شهر
۶. تسهیل نوسازی و جایگزینی وسایل نقلیه فرسوده و آلاینده عمومی و نیمه عمومی با خودروهای استاندارد، پاک و سبز
۷. الزام بنگاه‌های تولیدی به ارتقاء تکنولوژی و یا انتقال به خارج از محدوده شهری
۸. تهیه، تدوین و اجرای طرح جامع مدیریت پسماند و بهینه‌سازی مدیریت پسماند براساس آن

۹. الزام به رعایت استانداردهای ساختمانی و تجهیزات خانگی مصرف کننده سوخت و ارائه مشوق های اثربخش برای توسعه ساختمان های سازگار با محیط زیست
۱۰. مدیریت یکپارچه آب های سطحی

❖ سیاست ها:

سیاست های اجرایی برای مدیریت مسائل در این حوزه عبارتند از:

۱. تقسیم وظایف و تعیین نقش دستگاه های متولی برای مقابله با انواع آلودگی ها
۲. تنظیم برنامه جامع برای مقابله با سایر انواع آلودگی ها (آلودگی آب، خاک، صوتی و بصری)
۳. نوسازی و بازسازی ناوگان حمل و نقل عمومی با هدف توسعه حمل و نقل عمومی پاک
۴. مدیریت تفکیک، جمع آوری، حمل و بازیافت پسماند
۵. نظارت بر رعایت استانداردهای زیست محیطی در کلیه فعالیتهای شهری
۶. تعیین تکلیف پسماندهای بیمارستانی و خطرناک
۷. الزام سازندگان به رعایت قوانین و مقررات مربوط به ساختمان سبز
۸. ارتقاء سطح آموزش زیست محیطی شهروندان
۹. ترویج استفاده از انرژی های نو نظیر خودروهای هیبریدی
۱۰. پیگیری سیاست ممنوعیت صنایع آلاینده در شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران
۱۱. تقویت، تشویق و استفاده از توانایی های سمن ها و مشارکت های اجتماعی در ارتقاء کیفیت زیست شهری
۱۲. گسترش استفاده مجدد از آب ناشی از تصفیه فاضلاب و ذخیره آب های سطحی
۱۳. حفاظت و ساماندهی جریان های طبیعی آب مسیل ها، رودهای فصلی و آبراهه های اصلی
۱۴. تدوین برنامه جامع مواجهه با فرونشست زمین
۱۵. همکاری با شرکت فاضلاب تهران به منظور اجرای کامل شبکه فاضلاب شهری تهران

❖ اقدامات کلیدی:

اقدامات کلیدی که در این حوزه برای اجراء و عملیاتی شدن مورد پیگیری و پی جوئی قرار خواهد گرفت عبارتند از:

۱. کاهش سن خودروهای حمل و نقل عمومی از طریق جایگزینی آنها با اتوبوس، مینی بوس، ون و تاکسی مدرن (حداقل یورو ۴) و مجهز به امکانات روز
۲. نصب فیلتر جذب دوده و ذرات معلق بر روی خودروهای دیزلی حمل بار و حمل و نقل عمومی
۳. بهبود دامنه جغرافیایی و کیفیت اجرای طرح ILEZ و ارتقای سختگیرانه شاخص های آلاینده های آن
۴. تبدیل ۲۰ هزار دستگاه موتورسیکلت بنزینی به موتور برقی و احداث ۲۰۰ ایستگاه شارژ
۵. توسعه ظرفیت و کارکرد و بهسازی مراکز موجود معاینه فنی
۶. الزام به نصب وسایل کنترل ذرات و گازها در بنگاه های صنعتی با هماهنگی سازمان حفاظت محیط زیست
۷. استفاده از انرژی های تجدید پذیر در ساختمان های عمومی متعلق به شهرداری و فضاهای عمومی شهر
۸. افزایش مساحت دیوارهای عایق صوتی نصب شده در حاشیه بزرگراه از ۲۷۴۰۰ متر مربع فعلی به ۵۰ هزار مترمربع
۹. ایجاد سامانه های زباله سوز با ظرفیت ۳۲۰۰ تن روزانه و سامانه امحای زباله های پزشکی
۱۰. توسعه تولید برق از لند فیل ها (محل دفن زباله در مجتمع آرادکوه)
۱۱. افزایش نسبت پسماند جمع آوری شده به روش مکانیزه به کل پسماند تولیدی
۱۲. افزایش مساحت رود دره های ساماندهی شده
۱۳. افزایش حجم آب استحصال شده قابل استفاده از طریق تصفیه فاضلاب
۱۴. افزایش منابع آب مصرفی پایش شده در مصارف شهرداری
۱۵. افزایش صنوف و مشاغل آلاینده ساماندهی شده و ارتقاء نسبت رسته های استاندارد شده به کل رسته های مزاحم
۱۶. اجرای طرح های مرتبط با انرژی های نو (نظیر پارک انرژی، نیروگاه خورشیدی مقیاس کوچک و ...)
۱۷. توسعه آموزش شهروندی در زمینه محیط زیست
۱۸. تدوین برنامه جامع حفاظت و ساماندهی جریانه های طبیعی آب مسیل ها و ...
۱۹. به روزرسانی و توسعه ایستگاه های سنجش آلودگی هوا و صدا
۲۰. ایجاد و توسعه ۱۰۰ ایستگاه جایگاه سوخت کوچک با کمک سرمایه گذاران

▪ ترافیک، عبور و مرور روان و توسعه شبکه حمل و نقل عمومی

حمل و نقل یکی از زیرساخت های اصلی و مهم ترین زیرساخت شریانی شهر است. در ارزیابی وضعیت شهر و زندگی مردم در شهر تهران، ترافیک یکی از مهم ترین دغدغه ها و دل نگرانی های مردم می باشد. روند رو به رشد جمعیت، گسترش سفرهای روزانه، هزینه های قابل توجه حمل و نقل مبتنی با خودروی شخصی، بار سنگین ترافیک، اتلاف وقت و مهم تر از همه افزایش آلودگی هوا منجر به تشکیل سمپوزیوم های آلودگی هوا در اروپا و آمریکا گردید که بر این اساس سیاست های مبتنی بر حمل و نقل عمومی مشتمل بر توسعه خطوط قطار شهری و منوریل و استفاده از خودروهای پاک و هیبریدی آغاز گردید. امروزه اکثر کارشناسان بر این عقیده اند که تنها راه برون رفت از مشکلات ترافیک، گسترش سیستم حمل و نقل عمومی است. با اندکی تعمق بر روی سیستم های حمل و نقل عمومی شهرهای پیشرفته می توان دریافت که اصلی ترین عنصر این سیستم ها، شبکه قطار شهری (مترو) می باشد. این در حالی است که با توجه به گسترش رو به رشد آلودگی هوا، آلودگی صوتی و بصری و جمعیت متفاوت روز و شب شهر تهران، حمل و نقل عمومی یک از مهم ترین چالش های پیش روی مدیریت شهری است که بررسی آن بسیار حائز اهمیت است. از طرفی ناهماهنگی شبکه حمل و نقل عمومی با الگوهای کاربری زمین باعث افزایش بار ترافیکی در مناطق خاص و پر تراکم، ازدحام جمعیت، طولانی شدن سفر، ناعدالتی در شعاع دسترسی ها به شبکه حمل و نقل و خدمات شهری می شود. بی توجهی به مدل های فعالیت مبنا (activity base) بمنظور مکان سنجی کاربری های هم جوار با شبکه حمل و نقل و بررسی و ارزیابی ضوابط شهرسازی تهران بر مبنای اصول TOD از مشکلات اساسی در این حوزه به شمار می رود.

تولید روز افزون خودرو (تولید ۱۳۵۰۱۲۳ خودرو در سال ۱۳۹۵ در کشور)، اولویت شهرداری در توسعه و تکمیل شبکه بزرگراهی و معابر شهری، شیب نامناسب معابر، عدم مناسب سازی مسیر برای تردد معلولین یا دوچرخه سواران، ایمن نبودن مسیرهای دوچرخه سواری و پیاده راه ها، تهران را از شهری انسان محور دور کرده است. در این راستا یکی از راهکارهای تحقق حمل و نقل پایدار شهری، افزایش مطلوبیت حمل و نقل عمومی در میان شهروندان است که با مؤلفه هایی مانند میزان دسترسی به سامانه حمل و نقل عمومی، زمان سفر، قابلیت اطمینان، فاصله بین مسیرهای هر سفر، آسایش مسافران در مورد عمر ناوگان و راحتی حمل و نقل، تسهیلات خدمات رسانی مانند ایستگاه های سرپوشیده و تسهیل رفت و آمد سنجیده می شود.

روزانه میلیون ها نفر از خارج شهر تهران به منظور اشتغال به کار و تحصیل و نیز رسیدگی به امور روزانه وارد تهران می شوند که با احتساب آن، جمعیت تهران در ساعات روز به ۱۴ میلیون نفر افزایش می یابد. ورود روزانه این حجم از جمعیت به تهران سبب افزایش ترافیک، آلودگی هوا، کمبود بیشتر منابع آبی و ... می شود و از سویی دیگر شهر را در زمینه ی تامین خدمات و نیازهای جمعیت مورد نظر اعم از آموزشی، بهداشتی، رفاهی و غیره دچار مشکل می نماید. هر چند تلاش و کوشش بسیاری در راستای توسعه بخش های مترو، اتوبوسرانی و تاکسیرانی به عمل آمده، با این وجود متأسفانه ناوگان فعلی پاسخگوی این جمعیت انبوه نمی باشد.

° Transit Oriented Development

بعلاوه نکته قابل توجه در این زمینه تغییر جایگاه تهران و شهرهای حومه (مجموعه کلانشهری تهران) آن در روز و شب می باشد. برخی از شهرهای حومه به عنوان شهر خوابگاهی مورد استفاده قرار می گیرند بنابراین در طول روز خلوت هستند و در شب دارای تردد بیشتری خواهند بود و برعکس تهران در شب پس از مراجعه ی جمعیت شاغل در برخی از مناطق دارای فضایی می شود که از نظر ایمنی و امنیت آسیب پذیر خواهد بود. در عین حال از آنجا که حجم زیادی از جمعیت در طول روز به تهران سفر می کنند در ساعات خاصی از روز راه های مواصلاتی با حجم عظیمی از ترافیک مواجه می شود که این امر زمان زیادی از وقت مفید شهروندان را به خود اختصاص می دهد.

افزایش تراکم جمعیت مسافر و تعداد سفرهای صورت گرفته در یک CBD، منجر به افزایش آلودگی هوا، تشدید ترافیک، تردد موتورسیکلت ها و اتلاف زمان سفر می گردد. در عین حال سیاست های محدود کننده ورود به CBD ها و نرخ گذاری های سفر ناکارآمد بوده و ضعف سیستم حمل و نقل عمومی را پر رنگ تر می سازد. تعداد ناکافی پارکینگ های طبقاتی، پارکینگ های محله ای و وجود تنها ۶ دستگاه پارکینگ مکانیزه ۱۲ واحدی، مجهز نبودن بسیاری از منازل و اداره ها به پارکینگ، وجود خیابان های کم عرض، تراکم بخش های اداری و مسکونی بدون در نظر گرفتن فضای کافی برای پارکینگ، عدم بکارگیری تکنولوژی های نوین پارک حاشیه ای و خراب بودن اغلب پارکومرها، سردرگمی شهروندان در پیدا کردن فضای پارک خودرو در خیابان های تهران و اتلاف وقت، باعث شده است به رغم تلاش های صورت گرفته تهران همچنان یک پارکینگ بزرگ قلمداد می گردد. تشدید بار ترافیکی، ناکارآمدی برخی از طرح های ترافیکی مانند انضباط اجتماعی بیانگر رویکرد سلیبی و فن سالارانه در پیاده سازی قوانین ترافیکی مبتنی بر جرمه به جای فرهنگ سازی و آموزش مستمر و طولانی مدت می باشد که ضمن افزایش مشکلات ترافیکی منجر به کاهش سطح اعتماد نهادی شده است.

در کلانشهری مانند تهران، معضلات حمل و نقل، شهروندان را دچار مشکلات متعددی نموده است. در ذیل به مهم ترین مسائل و چالش های شهری، راهبردها، اهم سیاست ها و اقدامات کلیدی در این حوزه پرداخته می شود.

❖ چالش های اساسی:

چالش های اساسی فراروی مدیریت شهری در این حوزه عبارتند از:

۱. عدم توزیع مناسب کاربری های سکونت و فعالیت
۲. خودرو محور بودن سیستم حمل و نقل شهر تهران و عدم مطلوبیت حمل و نقل عمومی در مقایسه با حمل و نقل شخصی
۳. وجود شهرهای اقماری در مبادی ورودی شهر
۴. عدم وجود زیرساخت های حمل و نقل و فضای پارک عمومی مناسب خودرو
۵. تقاضای سفرهای القایی و عدم وجود فرهنگ ترافیک شهروندان

❖ هدف راهبردی:

ارتقاء و توسعه حمل و نقل عمومی در راستای آسایش شهروندان

❖ راهبردها:

راهبردهای قابل پیگیری برای حل مشکلات و چالش ها در این حوزه عبارتند از:

۱. توسعه حمل و نقل عمومی با تأکید بر حمل و نقل ریلی
۲. ارتقاء فرهنگ ترافیک و قانون پذیری
۳. ایجاد و معرفی برنامه های حمل و نقل سبز
۴. انسان محور نمودن نظام حمل و نقل و ترافیک

❖ سیاست‌ها:

سیاست های اجرایی برای مدیریت مسائل در این حوزه عبارتند از:

۱. اجرای برنامه های کاهش ترافیک در مراکز شهری به موازات ابتکارات لجستیک برای حمل و نقل باری
۲. به روز رسانی طرح جامع حمل و نقل و ترافیک و هماهنگی طرح های توسعه شهری با سیاست های حمل و نقل و ترافیک
۳. ایجاد تناسب بین تغییرات کاربری ها و شبکه حمل و نقل و برنامه ریزی همزمان کاربری زمین و حمل و نقل به صورت یکپارچه و منطبق بر طرح تفصیلی مصوب
۴. کاهش سهم استفاده از موتورسیکلت در سفرهای شهری و کاهش تصادفات ناشی از آن
۵. ایجاد شبکه هماهنگ چند وجهی حمل و نقل عمومی با رویکرد امکان دسترسی به سیستم حمل و نقل عمومی از نقاط مختلف شهر
۶. افزایش سهم حمل و نقل عمومی از مجموع جابجایی های درون شهری
۷. توجه ویژه به مناسب سازی معابر و فضاهای عمومی به منظور ایمن سازی و سهولت تردد جانبازان و معلولین
۸. افزایش مطلوبیت سفر با حمل و نقل عمومی درون شهری

۹. گسترش استفاده از سامانه های انبوه بر حمل و نقل با اولویت توسعه مترو و اتوبوسرانی تندرو
۱۰. افزایش طول و تکمیل ایستگاه ها و تجهیزات خطوط مترو بهره برداری شده
۱۱. ارتقاء سطح فرهنگ ترافیکی در سطوح مختلف جامعه از طریق آموزش با همکاری رسانه های جمعی، آموزش و پرورش، راهنمایی و رانندگی و ...
۱۲. اعمال سیاست های توسعه فضاهای پارک خودرو

❖ اقدامات کلیدی:

اقدامات کلیدی که در این حوزه برای اجراء و عملیاتی شدن مورد پیگیری و پی جوئی قرار خواهد گرفت عبارتند از:

۱. بازننگری و باز طراحی شبکه جامع حمل و نقل عمومی
۲. تکمیل شبکه خطوط مترو و بهره برداری هر ماه از یک ایستگاه مترو
۳. ایجاد زیر ساخت های لازم به منظور دستیابی به سرفاصله ۲,۵ دقیقه در مترو
۴. اورهال کامل ناوگان مترو
۵. افزایش سهم قطار شهری از کل جابجایی های درون شهری از ۹ درصد فعلی به ۲۰ درصد
۶. توسعه شبکه اتوبوس تندرو (BRT) با احداث و بهره برداری از ۲۵ کیلومتر خط جدید و افزایش ۲۰۰ دستگاه اتوبوس تندرو
۷. نوسازی و توسعه ۳۲۰۰ دستگاه اتوبوس با مشارکت بخش خصوصی
۸. ایجاد و بهره برداری از ۲۰ کیلومتر خطوط ریلی سبک (LRT)
۹. هوشمندسازی سامانه تاکسی رانی و احداث ۴ خط HOV برای سهولت تردد ناوگان تاکسی
۱۰. تعویض و نوسازی ۸۰۰۰ دستگاه ون فرسوده و تأمین و بکارگیری ۵۰۰۰ دستگاه تاکسی استاندارد و هیبریدی
۱۱. افزایش تعداد ناوگان دیزل حمل و نقل عمومی مجهز به فیلتر جذب دوده
۱۲. مکانیزاسیون کامل محدوده زوج و فرد شهر

۱۳. نصب ۲۰۰۰ دستگاه دوربین ثبت تخلف سرعت، عبور از چراغ قرمز، نظارت تصویری، تعرض به مسیرهای ویژه، ورود ممنوع و و تجهیز ۸۰۰ معبر به سیستم‌های مکانیزه ثبت تخلف
۱۴. طراحی و استقرار سامانه نظارت بر خدمات بخش خصوصی
۱۵. احداث پارک سوار در گره های اصلی حاشیه ای و میانی شبکه
۱۶. افزایش فضای پارک تأمین شده توسط شهرداری با مشارکت بخش خصوصی
۱۷. ایجاد سالانه ۱۰۰۰ پارک غیر حاشیه ای

■ ایمنی و تاب‌آوری شهر در برابر زمین‌لرزه و حوادث غیرمترقبه

مدیریت بحران کلانشهری همچون تهران برعهده شهرداری گذاشته شده و این در حالی است که اختیارات لازم و قانونی به این نهاد داده نشده است. همچنین به نظر می‌رسد شهرداری تهران ظرفیت عملیاتی و استراتژیک کافی برای بر عهده گرفتن این نقش را در شهر تهران ندارد که زلزله سال گذشته عدم وجود این اختیار را به وضوح نشان می‌دهد.

روابط بین سازمانی در هنگام بحران و واکنش اضطراری گاه به صورت داوطلبانه و گاه اجباری تشکیل می‌شود که نیازمند همکاری و اعتماد بین سازمان‌های درگیر در مدیریت بحران است. با توجه به چالش‌های تجربه شده در سابقه همکاری شهرداری تهران در زمینه هماهنگی‌های بین بخشی در انجام برخی از امور شهری در تعامل با سایر دستگاه‌ها و نهادهای ذیربط، به نظر می‌رسد یکی از چالش‌های مدیریت بحران، عدم اطمینان از شکل‌گیری این تعاملات سازمانی در زمان بحران است. که ضروری است در زمان پیش از وقوع بحران به آن پرداخته شود.

تدوین انواع برنامه‌های جامع و عملیاتی مدیریت بحران، ساماندهی رود دره‌ها، رعایت حرایم شبکه‌های برق، لوله‌های انتقال سوخت و سایر تاسیسات مهم شهری و یا پیگیری تدوین و ابلاغ انواع شیوه‌نامه‌ها، آئین‌نامه‌ها، دستور العمل‌های گودبرداری، ایمنی ساختمان‌ها و ... از جمله اقداماتی است که در مرحله آمادگی قابل اشاره است اما عملکرد شهرداری در این زمینه نشان از عقب ماندگی‌های قابل توجه است.

امروزه در ارزیابی کیفیت زندگی در شهرها مقوله ایمنی یکی از شاخص‌های مهم تلقی می‌شود. یکی از اهداف مهم برنامه‌ریزی شهری، ایمنی شهری است که آسایش و آرامش را برای شهروندان در پی دارد. یک شهر امن، شهری است که ایمنی را برای تمامی کسانی که در شهر زندگی می‌کنند، کار می‌کنند، گردش می‌کنند و یا به هر طریقی در محیط فیزیکی شهر قرار دارند، فراهم می‌کند.

در تهران نیز بواسطه وجود گسل‌ها و زلزله خیز بودن شهر، تمرکز بالای فعالیتی و جمعیت زیاد و روبه رشد و همچنین وجود مراکز و نواحی پرخطر و ناایمن بسیار در شهر پرداختن به موضوع ایمنی و تاب‌آوری اهمیت بالایی دارد. با ملاحظه روند فزاینده آمار حوادث و آتش‌سوزی‌ها در تهران طی سالیان اخیر و محتمل بودن وقوع حوادث و بلایای طبیعی بزرگ در آینده‌ای نه چندان دور و تخمین تلفات و خسارات در اثر این حوادث، اهمیت و اولویت موضوع دوچندان می‌شود.

سهم قابل توجهی از مدیریت بحران و اقدامات مربوطه شام انجام صحیح و هماهنگ وظایف کلیه نهادهای درون و بیرون از شهرداری می‌باشد که متناسباً انجام هماهنگی‌های بین بخشی در این زمینه با رعایت قوانین بالادستی ضرورت می‌یابد. بنابراین ایجاد هماهنگی نظام یافته و هم‌افزایی میان نهادهای مسئول در زمینه‌های ایمنی، آتش‌نشانی، مدیریت بحران و پدافند غیرعامل از مهمترین چالش‌های پیش‌رو در این حوزه می‌باشد.

افزایش سطح آگاهی عمومی شهروندان در زمینه پیشگیری و آمادگی در حوادث و بلایا با بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های موجود، زمینه‌های آسیب‌پذیری قبل، حین و بعد از بحران را به حداقل خواهد رسانید. یکی از بزرگترین چالش‌های پیش رو در زمینه مدیریت بحران عدم آگاهی رسانی به مردم و کمبود آموزش‌ها در این زمینه است.

در همین راستا چالش‌های اساسی پیش روی شهر تهران در زمینه‌ی مدیریت بحران مورد بحث و بررسی قرار گرفته و سپس برنامه پیشنهادی در قالب راهبردها و سیاست‌ها ارائه می‌گردد.

❖ چالش‌های اساسی:

چالش‌های اساسی فراروی مدیریت شهری در این حوزه عبارتند از:

۱. هماهنگی‌های بین بخشی در درون و بیرون از شهرداری
۲. ایمنی و آسیب‌پذیری ساختمان‌ها
۳. زیرساخت‌های مدیریت مقابله با بحران
۴. آگاهی‌های مردمی نسبت به ایمنی و مدیریت بحران

❖ هدف راهبردی

ارتقاء ایمنی شهر و شهروندان

❖ راهبردها:

راهبردهای قابل پیگیری برای حل مشکلات و چالش‌ها در این حوزه عبارتند از:

۱. ایمن‌سازی شهر در برابر سوانح طبیعی و انسان‌ساز
۲. بهبود سیستم ایمنی، آتش‌نشانی و مدیریت بحران

۳. افزایش ضریب ایمنی و کاهش خطرپذیری شهر تهران با رویکرد پیشگیری به جای مقابله
۴. کاربست اصول پدافند غیر عامل در شهر تهران
۵. فرهنگ سازی در زمینه مدیریت بحران
۶. افزایش آمادگی از طریق هوشمندسازی و افزایش قابلیت هشدار و اطلاع رسانی و توسعه راه های اضطراری با هدف کاهش وخامت مخاطرات طبیعی و انسانی
۷. ارتقاء قابلیت بازگشت از طریق افزایش ظرفیت اسکان اضطراری و موقت مردم در اماکن عمومی با کاربری های چندمنظوره
۸. به روزرسانی قوانین و مقررات موضوعه به منظور تقسیم وظایف متناسب با ایجاد شهر پایدار، تاب آور، رقابت پذیر، مدرن و هوشمند

❖ سیاست‌ها:

سیاست های اجرایی برای مدیریت مسائل در این حوزه عبارتند از:

۱. استقرار نظام پایش و کنترل مقررات ملی ساختمان در حوزه ایمنی و آتش نشانی
۲. ایمن سازی محیط شهری در برابر مخاطرات زمین
۳. توانمندسازی و ظرفیت سازی مقابله با حوادث و ارتقاء کیفی خدمات ایمنی و آتش نشانی مطابق با استانداردهای جهانی
۴. استفاده از ظرفیت های مردمی در آتش نشانی، ایمنی و مدیریت بحران با رویکرد محله محوری
۵. ایجاد نظام جامع اطلاعات و ارتباطات مدیریت بحران و آتش نشان های شهر تهران
۶. پهنه بندی و اولویت بندی ریسک و مداخله متناسب و اثرگذار با تمرکز بر ارتقا ایمنی نواحی، فعالیت ها و کاربری های خطرزا و در معرض خطر
۷. ایجاد مراکز امن برای اداره شهر تهران در شرایط بحران به عنوان مرکز حکومتی کشور
۸. پیگیری و نظارت دقیق بر ایمن سازی ساختمان های غیر ایمن و خطر آفرین شهری
۹. توسعه پایگاه های پشتیبانی مدیریت بحران با رویکرد افزایش کیفیت خدمات
۱۰. توسعه ایستگاه های فعال شتاب نگاری و لرزه نگاری
۱۱. اعمال محدودیت های ساخت و ساز در عرصه های با شرایط ناپایدار و مستعد لغزش
۱۲. تقویت، تشویق و استفاده از سمن ها برای آموزش ایمنی و مقابله با بحران

❖ اقدامات کلیدی:

اقدامات کلیدی که در این حوزه برای اجراء و عملیاتی شدن مورد پیگیری و پی جوئی قرار خواهد گرفت عبارتند از:

۱. تهیه نقشه های پهنه بندی خطر و اولویت بندی نواحی شهری از منظر ریسک ایمنی شهری و ارائه در قالب اطلس آسیب پذیری شهر تهران
۲. افزایش ایستگاه های آتش نشانی از ۱۳۰ ایستگاه مورد بهره برداری به ۱۵۰ ایستگاه و کاهش متوسط محدوده تحت پوشش هر ایستگاه از ۵/۶ کیلومتر مربع به ۵ کیلومتر مربع
۳. افزایش پایگاه های پشتیبانی مدیریت بحران در حال بهره برداری از ۱۰۲ به ۱۵۰ پایگاه
۴. افزایش ایستگاه های فعال لرزه نگاری از ۱۳ ایستگاه به ۲۰ ایستگاه
۵. افزایش ایستگاه های فعال شتاب نگاری از ۱۸ ایستگاه به ۳۰ ایستگاه
۶. پایگاه های مجهز به سیستم ارتباطی خاص با سازمان (دریافت داده های برخط شتاب نگاری)
۷. کاهش میانگین زمان رسیدن به محل حادثه
۸. کاهش میانگین زمان رسیدن به محل آتش سوزی
۹. تکمیل شبکه اصلی هدایت و مدیریت آب های سطحی و احداث سرشاخه ها از ۵۱۷ کیلومتر موجود به ۵۵۰ کیلومتر
۱۰. مقاوم سازی پل های شهر از تعداد ۱۶ پل به ۳۰ پل مقاوم شده
۱۱. تهیه بسته های اجرایی و تشویقی برای ورود موثر بخش خصوصی در زمینه بازرسی، ایمن سازی و مقاوم سازی بناها
۱۲. تهیه شناسنامه ابنیه فنی، پل ها و مراکز حساس، حیاتی و مهم شهر
۱۳. تهیه و اجرای طرح جامع حرایم شبکه های برق فشار قوی، لوله های اصلی انتقال گاز و سایر تاسیسات مهم شهری با همکاری دستگاه های ذیربط
۱۴. پایگاه های مجهز به سیستم ارتباطی خاص با سازمان (دریافت داده های برخط شتاب نگاری)
۱۵. میزان پیشرفت و تکمیل نرم افزار تخمین خسارت زلزله
۱۶. فعال سازی مرکز هماهنگی و عملیات اضطراری EOC شهر تهران
۱۷. تشکیل و پیگیری برنامه های پایدارسازی گروه های دوام (تجمعی)

■ سیانت و حفاظت از باغات و توسعه فضای سبز

محیط زیست همه چیز اعم از انسان، طبیعت و رابطه این دو را شامل می شود؛ در کلیه فعالیت های بشر تاثیر داشته و نیز از آن متاثر می شود. محیط یک موجود زنده عبارت است از فضایی که موجود زنده را احاطه کرده و از طریق روابط متقابل گوناگون با آن در تماس قرار دارد. بر این اساس آسیب رساندن به محیط زیست و نابودی طبیعت باعث وارد آمدن صدمات و زیانهای جبران ناپذیری به بشریت می شود.

توسعه و گسترش فضای سبز با توجه به گسترش روزافزون جمعیت و ساخت و سازهای شهری و نیاز ضروری انسان ها به فضای سبز برای ایجاد تعادل اجتماعی، جسمانی و روحی، امری مهم و حیاتی به شمار می آید. بنابراین، اگر فضای سبز به عنوان جزیی از بافت شهرها و نیز بخشی از خدمات شهری ضرورت یافته باشد، نمی تواند جدا از نیازهای جامعه شهری باشد؛ از این رو، فضای سبز باید از نظر کمی و کیفی متناسب با حجم فیزیکی شهر (ساختمان ها، خیابان ها و جاده ها) و نیازهای جامعه (از لحاظ روانی، گذران اوقات فراغت و نیازهای بهداشتی) با توجه به شرایط اکولوژیکی شهر و روند گسترش آتی آن ساخته شود، تا بتواند به عنوان فضای سبزی فعال، بازدهی زیست محیطی مستمری داشته باشد.

به منظور تامین آب مورد نیاز برای فضای سبز و افزایش مساحت تحت پوشش شبکه آبرسانی، استفاده از پساب تصفیه های فاضلاب و بازچرخانی آب، استفاده از مخازن به منظور ذخیره آب مورد نیاز و احداث مخازن، افزایش راندمان آبیاری فضای سبز و استفاده از روش های جدید برای تهیه آب، قطعاً وجود مدیریت کارآمد ضروری و از اهم اهداف و سیاست های رویکرد محیط زیست است.

در راستای استفاده ی بهینه از منابع آب و با توجه به اقلیم شهر تهران در دهه های اخیر، شامل گرما، خشکسالی و بارندگی کم و در جهت ایجاد فضای سبز شهری مناسب، تمرکز بر استفاده از پوشش گیاهی مقاوم به خشکسالی و کم آب بر در اولویت قرار گرفته است. با این وجود علیرغم تلاش در جهت تامین فضای سبز شهر با گیاهان کم آب بر، هنوز در مناطق شاهد کاشت چمن ها و گیاهان ضعیف و شکننده در مقابل گرما و بی آبی هستیم که به نوبه ی خود هزینه ی مضاعف را بر عهده ی شهرداری قرار می دهد.

در کلانشهری مانند تهران، معضلات حوزه محیط زیست و فضای سبز، شهروندان را دچار مشکلات متعددی نموده است. در ذیل به مهم ترین چالش ها، راهبردها، سیاست ها و اقدامات کلیدی شهری در این حوزه پرداخته می شود.

❖ چالش های اساسی:

چالش های اساسی فراروی مدیریت شهری در این حوزه عبارتند از:

۱. کمبود شدید اراضی مناسب توسعه فضای سبز در شهر تهران بویژه در مناطق پرتراکم شهر تهران

۲. تخریب باغات و تغییر کاربری فضای سبز
۳. کمبود منابع آبی پایدار جهت آبیاری فضای سبز
۴. عدم تعریف جایگاه مناسب ستاد محیط زیست و توسعه پایدار شهرداری

❖ هدف راهبردی:

ارتقاء کیفیت زیست شهری

❖ راهبردها:

راهبردهای قابل پیگیری برای حل مشکلات و چالش ها در این حوزه عبارتند از:

۱. توسعه محورهای سبز و یکپارچه سازی فضای سبز شهری در قالب ساماندهی محورهای سبز و روددره ها
۲. استفاده از سیستم های نوین آبرسانی، آبیاری فضای سبز و ساماندهی و احیای منابع آبی پایدار
۳. آموزش و فرهنگ سازی در حوزه زیست محیطی
۴. ارائه سیاست های حمایتی و تشویقی لازم در قالب طرح حمایتی جهت حفظ باغات و تغییر استفاده از باغات

❖ سیاستها:

سیاست های اجرایی برای مدیریت مسائل در این حوزه عبارتند از:

۱. توسعه فضای سبز پیراشهری با تأکید بر طرح کمربند سبز
۲. شناسایی عرصه های جدید جهت ایجاد فضاهای سبز شهری
۳. حفظ و صیانت از باغات شهر تهران
۴. توسعه شبکه آبرسانی برای فضای سبز و استحصال آب قابل استفاده از طریق تصفیه فاضلاب برای آبیاری فضای سبز
۵. استفاده از گونه های زینتی مقاوم و سازگار و کاشت گونه های کم آب بر در فضای سبز شهری
۶. حفاظت و ساماندهی کوهساران و کوهپایه های پیرامونی شهر با ایجاد کمربند سبز، تجهیز رود دره ها و ...

❖ اقدامات کلیدی:

اقدامات کلیدی که در این حوزه برای اجراء و عملیاتی شدن مورد پیگیری و پی جوئی قرار خواهد گرفت عبارتند از:

۱. افزایش سرانه کل فضاهای سبز شهری از ۱۶/۱۵ به بیش از ۱۸ متر مربع با اولویت مناطق کم برخوردار
۲. ساماندهی و بازسازی قنوات شهر تهران
۳. افزایش مساحت فضای سبز پیرامون شهر (جنگل کاری و کمربند سبز)
۴. افزایش راندمان مصرف بهینه آب جهت آبیاری فضای سبز از ۵۰ درصد کنونی، به ۷۵ درصد
۵. افزایش مساحت فضای سبز تحت پوشش شبکه آب رسانی از ۷۸۵۹ هکتار به ۱۰۰۰۰ هکتار
۶. افزایش مساحت رود دره های ساماندهی شده
۷. طول مسیل های ساماندهی و بازسازی شده برای آبیاری فضای سبز از ۱۱۱ کیلومتر موجود به ۱۳۰ کیلومتر
۸. تدقیق اطلاعات قنوات به وسیله روی هم گذاری ۴ لایه اطلاعاتی GIS قنوات تهران از ارگانهای مختلف
۹. درختان ساماندهی شده به کل درختان از ۱۶ درصد فعلی به ۵۰ درصد
۱۰. تهیه شناسنامه باغات و ایجاد ساز و کار حفظ و صیانت از باغات شهر
۱۱. اختصاص ۱۰۰ درصد جرائم ناشی از قطع درختان به تملک باغات

■ حفاظت از بافت تاریخی شهر و ساماندهی سیما و منظر شهری

تأکید سند چشم انداز شهر تهران بر لزوم بازیابی هویت معماری ایرانی- اسلامی بیش از هر چیز مویید این واقعیت است که در معماری معاصر شهر، هویت ایرانی- اسلامی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. ضمن آنکه برنامه ریزان و سیاست گذاران کلان ایران از چنین وضعیتی خرسند نیستند و در عین حال بر این باورند که امکان بازیابی این هویت وجود دارد.

هرگونه تغییر در وضعیت تراکم ساختمانی اثرات محسوس و کوتاه مدت بر جامعه و کالبد محیط مسکونی برجای می گذارد. عوارض اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی تصمیمات تراکم در مقیاس محلی، کیفیت زندگی ساکنین را تحت الشعاع قرار می دهد که ایمنی ساختمان ها، دسترسی، اشراف، سایه اندازی، سد معبرها و سایر مزاحمت ها از آن جمله اند.

به دلیل ماهیت چند بعدی و پیچیده موضوع و مشخص نبودن جایگاه حقوقی مقوله منظر شهری، ابهامات در ابعاد ماهوی و نبود وحدت رویه و انسجام ساختاری در مدیریت سیما و منظر شهری، نبود ضمانت اجرایی، منجر به بروز مشکلات در این زمینه شده است. برای حل نابسامانی در حوزه سیما و منظر شهری و در ساخت و ساز اجرای طرح جامع و تفصیلی شهر تهران ضروری است منتهی اجرای این طرح به عنوان یک برنامه مستلزم طراحی و بکارگیری مکانیزم های نظارتی است، تا از این طریق امکان بررسی میزان تحقق طرح و اختلافات میان طرح اجرا شده و طرح مصوب قابل بررسی باشد. در همین راستا و همزمان با ابلاغ و اجرای طرح جامع و تفصیلی در سال ۱۳۸۶، نهاد دائمی مابین شهرداری تهران و وزارت مسکن و شهرسازی وقت در قالب «نهاد دیده بان طرح جامع و تفصیلی» در راستای تحقق پذیری و کارآمدی هر چه بیشتر اهداف این طرح تشکیل شد تا بر چگونگی اجرای طرح جامع و تفصیلی برای جلوگیری از انحراف ساخت و سازها از ضوابط مصوب نظارت کند.

شهر تهران با برخورداری از حدود ۲۲۵۰ هکتار بافت تاریخی مصوب و تجربه بیش از ۲ قرن پایتختی کشور، گنجینه ای از میراث ملموس و ناملموس تاریخ سرزمین را در خود پرورانده است. گنجینه ای که به دلیل نبود مدیریت یکپارچه، منسجم و کارآمد در حال فراموشی است. همچنین بافت تاریخی تهران می تواند ازجمله عرصه های مورد توجه گردشگران باشد. به نظر می رسد در صورت تقویت این بافت ها و مناسب سازی آن ها، ارزش های افزوده فراوانی در این بافت ها به عنوان فضاهای گردشگری بدست آید.

حریم شهر تهران بالغ بر ۱۰ برابر محدوده قانونی پایتخت است که با ۲۳ شهر و روستا حریم مشاعی دارند بنابراین بایستی از این منطقه به عنوان سرمایه ملی و طبیعی پایتخت حفظ و حراست شود. همچنین مطابق طرح جامع شهر تهران، هر نوع ساخت و ساز در زمین هایی با ارتفاع بیش از ۱۸۰۰ متر از سطح دریا، ممنوع بوده و بمنظور تسهیل جریان وزش باد پاک، تنها احداث کمربند سبز در آنها بلامانع است حال آنکه اخیرا ساخت و سازهای غیر مجاز نه چندان کم طبقه در ارتفاعات البرز (واقع در کوه های شمال غرب تهران) سرعت گرفته است که با جلوگیری از وزش باد در تشدید پدیده وارونگی هوا و افزایش آلودگی هوا بسیار موثر است.

نواحی بافت فرسوده که به تدریج تبدیل به محلی برای ایجاد آسیب های اجتماعی شده و در مقابل بلایای طبیعی آسیب پذیر می شوند در ساز و کار های موجود قابلیت نوسازی ندارند لذا دولت ها و شهرداری ها با تشخیص معضل مذکور، حمایت هایی همچون تسهیلات یارانه و بخشودگی های عوارضی را برای ایجاد جریان نوسازی در این نواحی اجرا می کنند. اما محدودیت منابع دولتی و عمومی و عدم تمایل بخش خصوصی به سرمایه گذاری در این نواحی، در کنار محدودیتهای ساختاری، اثربخشی حمایتها را کم و منابع مالی مورد نیاز برای نوسازی در این نواحی را محدود می کند.

در همین راستا چالش های اساسی پیش روی شهر تهران در این زمینه مورد بحث و بررسی قرار گرفته و سپس برنامه پیشنهادی در قالب راهبردها و سیاست ها ارائه می گردد.

❖ چالش های اساسی:

چالش های اساسی فراروی مدیریت شهری در این حوزه عبارتند از:

۱. نابسامانی و اغتشاش در سیما و منظر شهری تهران
۲. عدم وجود ضوابط ملاک عمل و دارای ضمانت اجرایی در خصوص نما و سیما و منظر شهری
۳. رواج الگوهای معماری غیرایرانی و غیر اسلامی در ساخت و سازهای شهر تهران
۴. عدم نظارت بر ساخت و ساز و اجرای طرح جامع و تفصیلی شهر تهران
۵. اختلاط نابسامان انواع کاربری در بافت ها و پهنه های شهری
۶. فروش تراکم مازاد
۷. نابسامانی و اغتشاش در سیما و منظر شهری و کمبود فضاهای عمومی شهر
۸. بافت های تاریخی و پهنه های طبیعی واجد ارزش
۹. ساخت وسازها در حریم و ارتفاعات شهر تهران
۱۰. فرسودگی بافت های شهری تهران و بروز فاجعه ای عظیم در صورت ایجاد بحران

۱۱. منابع مالی نوسازی بافت‌های فرسوده (شهرداری، دولت و مردم)

❖ هدف راهبردی:

ارتقای هویت و منظر شهری و کیفیت فضایی – کالبدی شهر تهران

❖ راهبردها:

راهبردهای قابل پیگیری برای حل مشکلات و چالش‌ها در این حوزه عبارتند از:

۱. تدوین اصول و معیارهای علمی-کاربردی معماری ایرانی-اسلامی با امکان استفاده از توانمندی‌های بخش خصوصی
۲. افزایش نوسازی در بافت فرسوده و بازآفرینی شهر
۳. استفاده از تمام ظرفیت‌های نهادی جهت عدم بهره‌برداری نظام رانتهی و سوداگری از کالبد و فضای شهر
۴. استفاده از ظرفیت بافت‌های تاریخی و طبیعی شهر با رویکرد حفظ و بازسازی
۵. ارتقای سیما و منظر شهری و کنترل کیفیت ساخت و ساز
۶. تقویت نظارت بر اجرای طرح تفصیلی شهر تهران
۷. استفاده از سرمایه اجتماعی مولد و فعال در بافت تاریخی و فرسوده در راستای احیاء، بهسازی و نوسازی آن

❖ سیاست‌ها:

سیاست‌های اجرایی برای مدیریت مسائل در این حوزه عبارتند از:

۱. احیاء نهاد دائمی مطالعات طرح جامع شهر تهران
۲. بروز رسانی و نظارت دقیق بر اجرای طرح تفصیلی شهر تهران
۳. تدوین طرح جامع گردشگری و توسعه گردشگری تاریخی تهران

۴. فراهم نمودن زمینه های مناسب برای ایجاد چرخه اقتصادی در بافت های تاریخی شهر
۵. تقویت تشکل های محله ای برای افزایش مشارکت شهروندی در توسعه محله ای و پایداری اجتماعی در بافت فرسوده
۶. هویت بخشی و ایجاد ارزش افزوده در بافت تاریخی در راستای حفظ بافت اجتماعی
۷. هدایت هدفمند مشوق ها و ابزارهای حمایتی برای جلب مشارکت بخش خصوصی در نوسازی بافت و اجرای پروژه های محرک توسعه
۸. تدوین و اجرای الگوهای معماری اسلامی - ایرانی در شهر تهران
۹. آسیب شناسی مصوبات کمیسیون ماده ۵ و ماده ۱۰۰ با هدف جلوگیری از شهرفروشی و زمینه سازی نابسامانی کالبدی، زیست محیطی و ایمنی شهر
۱۰. نظارت مستمر و اعمال ضوابط به منظور بهبود سیما و منظر شهری

❖ اقدامات کلیدی:

اقدامات کلیدی که در این حوزه برای اجراء و عملیاتی شدن مورد پیگیری و پی جوئی قرار خواهد گرفت عبارتند از:

۱. تهیه طرح های موضوعی تکلیفی طرح جامع
۲. تهیه طرح های موضوعی تکلیفی طرح جامع
۳. تهیه طرح های موضوعی و موضوعی تکلیفی سند طرح تفصیلی
۴. تهیه طرح های موضوعی و موضوعی تکلیفی نقشه طرح تفصیلی (پیشنهادی مناطق)
۵. پایش، بروز رسانی طرح تفصیلی شهر تهران (سالیانه)
۶. ایجاد «نهاد دیده بان طرح جامع و تفصیلی» در راستای تحقق پذیری و کارآمدی اهداف طرح
۷. نظارت بر حسن اجرای طرح های مبادی ورودی شهر تهران با لحاظ اصول و ضوابط معماری اسلامی - ایرانی
۸. تسریع و تسهیل در روند تصویب و ابلاغ طرح ها و سایر موارد ارجاعی به کمیسیون ماده ۵
۹. تدوین ضوابط احداث نما در ساختمان های جدیدالاحداث به منظور قرار گرفتن نما در فرآیند سیستمی صدور پروانه
۱۰. تهیه الگوهای جامع طراحی، اجرا و نظارت بر سیما و منظر در محورهای با اهمیت شهر تهران
۱۱. تعیین جرائم بناهای با ارزش تاریخی ثبت شده و انعکاس آن در طرح تفصیلی با همکاری میراث فرهنگی
۱۲. احیاء و ساماندهی مجموعه ها و بافت های تاریخی در شهر تهران و حریم آن
۱۳. بروز آوری ضوابط و تسهیلات تشویقی نوسازی مسکن و تأمین خدمات غیر انتفاعی در بافت فرسوده
۱۴. برگرداندن حیات شبانه به بافت مرکزی و تاریخی تهران

۱۵. افزایش نسبت عرصه نوسازی شده بافت‌های فرسوده در کل بافت‌های فرسوده مصوب شهر تهران از ۳۴ به ۴۴ درصد
۱۶. افزایش محل پارکینگ‌های عمومی و اختصاصی در بافت‌های فرسوده از ۲۱۶ واحد موجود به بیش از ۱۰۰۰ واحد
۱۷. دستورالعمل‌های تهیه شده مرمت و بازسازی اماکن با ارزش تاریخی با همکاری میراث فرهنگی
۱۸. تملک، مرمت و بهره برداری ابنیه تاریخی در چارچوب مصوبات سالیانه شورا
۱۹. مرکز محله‌های احیا شده در بافت تاریخی با همکاری میراث فرهنگی
۲۰. ارائه راهکارهای مداخله نوین مبنی بر ملاحظات فرهنگی - اجتماعی - اقتصادی ساکنان بافت تاریخی
۲۱. شناسایی بافت، ابنیه و محوطه‌های تاریخی با ارزش در بافت‌های فرسوده با تغییر رویکرد مداخله در آن‌ها
۲۲. تشکیل شهرداری بافت تاریخی شهر تهران شامل بخشی از مناطق ۱۱ و ۱۲
۲۳. الزام مهندسی نما در طرح‌های ویژه ساختمانی
۲۴. ایجاد تراموا و پیاده راه در مناطق تاریخی

■ سلامت اجتماعی، سبک زندگی و بهداشت روان

توسعه اجتماعی در شهر را می توان توسعه ایی دانست مبتنی بر نیازهای حیاتی و اجتماعی مشترک شهروندان مانند آزادی، امنیت، برابری، عدالت، انسجام، فقرزدایی، اشتغال، گذران اوقات فراغت .

به طور کلی می توان شاخص های توسعه اجتماعی را به دو دسته ی کمی و کیفی تقسیم کرد. عمده ترین شاخص های کیفی توسعه ی اجتماعی، عبارتند از: آزادی انتخاب یک جامعه (به این معنا که جامعه برای برآوردن خواسته های خود راه حل های مختلفی را در اختیار دارد و از آزادی انتخاب برخوردار است)، اراده ی سیاسی (منظور، تصمیم قاطعانه، آگاهانه، هدفدار، مستقل، نتیجه گیری ها و انتخابهای مشخص سیاسی در زمینه هایی نظیر ازبین بردن نابرابری، فقر و بیکاری از طریق اصلاحات مختلف در ساخت های اجتماعی، اقتصادی و نهادی است)، عزت نفس (هنگامی که نظام ها و نهادهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی در هر جامعه، در جهت افزایش احترام، ارتقای شأن، کمال و خود تصمیمی مردم آن جامعه فعالیت کنند، سبب می شود تا با رشد عزت نفس مردم، آنها به خود و جامعه احترام بگذارند و ضمن احترام به آزادی خود و دیگران، بتوانند عقاید مخالف خود را تحمل کنند) و ثبات و امنیت جامعه.

عمده ترین شاخص های کمی توسعه اجتماعی نیز مشتمل بر سطح زندگی، سطح بهره وری، میزان باسوادی، میزان مشارکت در فعالیت های اجتماعی، توزیع درآمد، میزان رشد جمعیت، بارتکفل، امید به زندگی و میزان پوشش بیمه اجتماعی می باشد.

بنابراین می توان مهم ترین مؤلفه های توسعه ی اجتماعی متناسب با ابعاد شهر را «سرمایه اجتماعی، امنیت، سبک و کیفیت زندگی، مشارکت اجتماعی» برشمرد . با افزایش جمعیت، سبک زندگی شهری نیز دگرگون شده است و متاثر از معیارهایی چون میزان مصرف، نحوه گذران اوقات فراغت، میزان صرف وقت در ترافیک، مشارکت اجتماعی، رعایت حقوق شهروندی و غیره است بنابراین مدیریت شهری برای ایجاد سبک زندگی سالم شهری با رویکرد اسلامی – ایرانی، بایستی بر روی ابعاد مختلفی مانند نحوه گذران اوقات فراغت، توزیع عادلانه منابع و امکانات تفریحی – آموزشی، سبک مصرف، ورزش همگانی، ترویج ساده زیستی و غیره تمرکز نماید و منابع خود را در این مسیر هدایت نماید.

امید به زندگی بر اساس رفاه و میزان درآمد و شادی مردم تعیین می شود. سبک زندگی شهرنشینی در دنیای امروز با دشواری هایی روبروست تا جایی که ساکنان شهرها در معرض آسیب های روحی از قبیل یأس، افسردگی و بی هدفی می شوند. یکی از شاخص های توسعه پایدار سلامت روان شهروندان است که با شاخص امید به زندگی مورد سنجش قرار می گیرد. با توجه به افول سلامت روان شهروندان تهرانی مانند گسترش افسردگی ها، استرس، وسواس فکری، جامعه گریزی و ... برنامه ریزی و اجرای مفید گذران اوقات فراغت برای تمام طبقات و اقشار جامعه به نحوی که گروه های سنی و جنسی مختلف را پوشش دهد از مسائل مهم مدیریت شهری است.

همزمان با رشد تدریجی شهر تهران در یکی دو دهه اخیر، نیازهای شهری شهروندان نیز به مراتب بیشتر شد، به گونه ایی که مسائل اجتماعی روند نوینی به خود گرفت، بروز آسیب های اجتماعی، نا امنی بارز برخی محلات شهری (مانند محله هرنودی)، رشد بی رویه جمعیت، تشدید فاصله طبقاتی غنی و فقیر از نا به سامانی های مشهود شهر تهران است.

بنابراین شهرداری بعنوان اصلی ترین نهاد مدیریت شهری بواسطه نزدیکترین سطح تعامل با کیفیت زندگی شهروندان، تأمین کننده خدمات شهری و زیرساخت های کالبدی، اجتماعی، فرهنگی بایستی مداخله تأثیرگذاری در حوزه های اجتماعی داشته باشد تا بتواند مسائل شهر را که پیوند غیرقابل انکاری با شاخص های اجتماعی – فرهنگی دارد، سامان دهد اما نبود قوانین پشتیبان و جاهت قانونی لازم را به شهرداری برای ورود به این حوزه ها نمی دهد.

آسیبهای اجتماعی به یکی از مهمترین معضلات کلان شهر تهران مبدل گشته است. پدیده های رو به رشد در شهر تهران مانند حضور چشمگیر کودکان کار در خیابان ها (به نحوی که بر اساس آمار غیررسمی جمعیت حدود ۲۰ هزار نفری کودکان کار در شهر تهران وجود دارد و این شهر در زمینه کودکان بازمانده از تحصیل بعد از زاهدان در رتبه دوم قرار می گیرد)، تکدی گری های قابل توجه در خیابان ها و میادین اصلی شهر و حتی در حریم امام زادگان، کارتن خوابی های قابل توجه در سطح منطقه ۱۲ و ۱۵ شهر تهران، شکل گیری اسکان غیررسمی یا مسکن فرودستان در داخل محدوده حریم (مانند محله گلابدره و پل مدیریت)، سرقت و خفت گیری، خرید و فروش و مصرف علنی مواد مخدر در خیابان ها، کوچه ها، پل های عابر پیاده، پارک و بوستان ها، احساس ناامنی قابل توجه بویژه در میان زنان شهر تهران در فضاهای شهری (که همین امر میزان مشارکت اجتماعی آنان را در سطح جامعه کم رنگ می سازد) در سالهای اخیر مشکلات عدیده ای برای شهر تهران و شهروندان بوجود آورده است. در عین حال به نظر نمی رسد تعداد مدد سرا ها، گرمخانه ها و سامانسرهای کنونی در شهر تهران برای جمعیت آسیب پذیر و در معرض آسیب کافی باشد. همچنین اقدامات توانمندسازی به واسطه ی سیاست های حمایتی (خیریه ایی) در مدیریت های مقطعی اثربخش نمی باشند.

مدیریت شهری بدلیل مداخله مستقیم در زندگی شهروندان در راستای نیل به توسعه اجتماعی و فرهنگی با چالش هایی روبرو است که در ذیل مهم ترین این چالش ها و برای حل آن راهبردها، سیاست ها و اقدامات تشریح می شود.

❖ چالش های اساسی:

۱. اثرات ناشی از همه گیری کرونا و آثار پس از آن
۲. ناهنجاری ها و آسیب های اجتماعی (اعتیاد، کودکان کار، زنان خیابانی و ...)
۳. وجود حاشیه نشینی و سکونتگاه های غیر رسمی
۴. میزان شادی و نشاط در بین شهروندان
۵. حفظ و تقویت هویت محله ای
۶. مسئولیت پذیری اجتماعی بنگاه ها، نهادها و شهروندان

❖ هدف راهبردی:

ظرفیت سازی و توانمندسازی اجتماعی و فرهنگی شهروندان

❖ راهبردها:

راهبردهای قابل پیگیری برای حل مشکلات و چالش ها در این حوزه عبارتند از:

۱. صیانت از سلامت شهروندان در برابر پاندمی کرونا و پاندمی های احتمالی دیگر
۲. تعدیل نابرابری و تقویت حوزه های عمومی، توانمندسازی و تعامل مؤثر با تشکل های اجتماعی و تسهیل گری
۳. تعمیق ارزشها، باورها و اعتلای معرفت دینی و توسعه فرهنگ قرآنی، معنویت و حفظ هویت اسلامی – ایرانی
۴. احیاء و ارتقاء کیفیت محیط شهری در جهت تعریف هویت شهر و پاسخگویی به نیازهای روانی و عاطفی شهروندان
۵. حفظ و ارتقاء وحدت، انسجام، وفاق و حس تعلق شهروندان به شهر و یکدیگر
۶. تحقق مدیریت هماهنگ فرهنگی و اجتماعی شهر و هم افزایی و یکپارچگی در ارائه خدمات اجتماعی
۷. تحقق شهر خلاق با محوریت اقتصاد فرهنگ و هنر
۸. جایگزینی رویکرد انسان محوری بجای مراسم محوری در حوزه فرهنگی اجتماعی
۹. آشتی شهروندان با شهر
۱۰. اعتماد و حس تعلق کارکنان به سازمان شهرداری
۱۱. توسعه سرمایه اجتماعی و نمادین در شهر و شهرداری
۱۲. ارتقاء نقش و جایگاه زنان و جوانان در جامعه
۱۳. محوریت بخشی به نشاط، شادابی و امید در جامعه
۱۴. حفظ یاد و خاطره شهدا و ترویج فرهنگ و ارزش های دوران دفاع مقدس
۱۵. تعمیق ارزشها، باورها و اعتلای معرفت دینی و توسعه فرهنگ معنویت و عقلانیت و حفظ هویت اسلامی – ایرانی
۱۶. ارتقا سرمایه ها و مشارکت اجتماعی – فرهنگی شهروندان، شهر و مدیریت شهری حفاظت و بهره گیری و توسعه عوامل، عناصر و نشانه های تکوین و توسعه محلات در ادوار تاریخی شهر
۱۷. ارتقاء جایگاه حقوق شهروندی و تأکید بر آموزش های شهروندی و فرهنگ سازی
۱۸. بهبود فرهنگ شهرنشینی و شهروندی

❖ سیاستها:

سیاست های اجرایی برای مدیریت مسائل در این حوزه عبارتند از:

۱. استفاده از ظرفیت های مدیریت شهری برای صیانت از حق حیات شهروندان در برابر بیماریهای واگیردار همچون پاندمی کرونا
۲. استفاده از مشارکت سازمان های مردم نهاد برای کمک به کاهش آسیب های اجتماعی
۳. شناسایی افراد آسیب دیده و در معرض آسیب اجتماعی (کودکان کار، معتادان و ...)، آموزش، توانمندسازی و ساماندهی آنان و ایجاد بانک اطلاعاتی
۴. شناسایی و اصلاح فضاهای بی دفاع شهری
۵. توسعه همکاری های جمعی از طریق نهادهای آموزشی، دینی و مراکز رفاهی و تفریحی
۶. توسعه مشارکت و ارتقاء نقش شورایی ها در تصمیم سازی و تصمیم گیری با رویکرد محله محوری
۷. تعدیل نابرابری های اجتماعی و تأمین خدمات و فضاهای عمومی متناسب با نیاز شهروندان
۸. افزایش میزان دسترسی شهروندان به محصولات و خدمات اجتماعی و فرهنگی
۹. توسعه زیرساخت های فرهنگی و اجتماعی با تأکید بر بخش خصوصی و سازمان های مردم نهاد
۱۰. پایش مستمر شاخص های روانی شهر
۱۱. طراحی و اجرای سازوکار خروج سالخوردگان از انزوای اجتماعی با کمک سازمان های مسئول، سمن ها و مردم
۱۲. طراحی و اجرای برنامه های فرهنگی و اجتماعی شهرداری با تأکید بر جلب مشارکت اجتماعی شهروندان
۱۳. مشارکت، تعیین حدود و تقسیم کار با نهادهای دستگاه های ذیربط در شناسایی، پیشگیری و رفع ناهنجاری ها و آسیب های اجتماعی
۱۴. توانمندسازی زنان، کودکان و معلولان
۱۵. دسترسی عادلانه شهروندان به خدمات جامع اجتماعی و فرهنگی
۱۶. آموزش حقوق شهروندی

❖ اقدامات کلیدی:

اقدامات کلیدی که در این حوزه برای اجراء و عملیاتی شدن مورد پیگیری و پی جوئی قرار خواهد گرفت عبارتند از:

۱. تقویت خانه سلامت محلات
۲. حمایت از آسیب دیدگان در برابر کرونا (افراد دارای تجربه ابتلا، خانواده های دارای سوگ ناشی از دست دادن اعضاء خانواده به علت ابتلا به کرونا، افراد آسیب دیده ناشی از اثرات اقتصادی کرونا)
۳. ایجاد فضاهای تعامل اجتماعی مانند مدل نوروزگاه
۴. راه اندازی مرکز رصد نوسانات کیفیت زندگی شهر تهران
۵. سنجش اثربخشی برنامه های اجرا شده فرهنگی اجتماعی

۶. برگزاری جشنواره سالانه هنر تهران و تقدیر و تجلیل از هنرمندان برجسته کشور
۷. توجه به گفتگوی شهری
۸. تسهیلگری امور اجتماعی و فرهنگی با همکاری هنرمندان، اصحاب قلم و رسانه ها
۹. توسعه گردشگری شهری
۱۰. توسعه سرانه فضاهای ورزشی و فرهنگی شهر به ویژه برای بانوان
۱۱. ارتقاء اعتصام و همبستگی اجتماعی بر اساس هویت و سبک زندگی دینی و ملی
۱۲. شناسایی نیازهای محله ها از طریق مشارکت و انجام فعالیت های محله محور و ایجاد کانون های محلی
۱۳. ساماندهی کودکان کار و خیابان
۱۴. پایش و ارزیابی مستمر سرمایه اجتماعی شهر
۱۵. ایجاد بانک ایده شهر به منظور استقرار شهر خلاق
۱۶. ترویج بهداشت عمومی و توانمندسازی شهروندان در حوزه سلامت
۱۷. توسعه و ارتقاء سلامت اجتماعی با تأکید بر کاهش معضلات اجتماعی نظیر طلاق و اعتیاد و افزایش سلامت جسمانی
۱۸. ایجاد زیرساخت های و توسعه شاخص های شهر دوستدار کودک ، سالمند و معلول

برنامه ها و اقدامات کلیدی برای شهرداری

برنامه ها و اقدامات کلیدی برای شهرداری تهران در افق *تهران، شهری برای زندگی (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴)*، که مورد پی گیری متتخبان اصلا ح طلب قرار خواهد گرفت در حوزه مسائل کلیدی شهرداری عبارتند از:

- شفافیت و مبارزه با فساد و برقراری دسترسی عمومی شهروندان به اطلاعات در حوزه مدیریت شهری به منظور تحقق مشارکت شهروندان
- هوشمندسازی، مدیریت منابع انسانی، اصلا ح و بهبود نظام مدیریت یکپارچه و هماهنگ شهر

که در ادامه به تشریح هر یک می پردازیم.

■ شفافیت و مبارزه با فساد و برقراری دسترسی عمومی شهروندان به اطلاعات در حوزه مدیریت شهری به منظور تحقق مشارکت شهروندان

بر اساس یافته های پژوهشهای صورت گرفته، قوانین و برنامه های توسعه شهری ایران با اصول حکمروایی خوب شهری ارتباط دارند، اما به ندرت با آنها منطبق می باشند. این قوانین و برنامه ها غالباً با رویکرد متمرکز مدیریت شهری در سازماندهی فنی رفتار اجرایی سازمان شهرداریها در مقیاس ملی و محلی تدوین شده اند. به واقع این قوانین و برنامه ها با حاکمیت رویکردهای "اداره شهر" و "مدیریت شهری" در حوزه مدیریت شهری کشور تدوین شده اند. توسعه حوزه مدیریت شهری کشور و شهر تهران مستلزم تغییر دو رویکرد یاد شده به "رویکرد حکمروایی خوب" شهری می باشد.

پاسخگویی یک عنصر کلیدی در حکمروایی خوب است. نه تنها سازمانهای دولتی، بلکه مؤسسات و سازمان های بخش عمومی، خصوصی و جامعه مدنی نیز باید پاسخگو به ذینفعانشان باشند.

پاسخگویی به معنی وجود فرایندهایی است که ضمن ایجاد امکان نظارت بر عملکردهای مجموعه شهرداری تهران و نحوه استفاده از قدرت و پیشگیری از سوء استفاده های احتمالی مدیران و کارکنان از اختیار، چگونگی بکارگیری منابع در جهت نیازهای اولویت دار شهر را برای شهروندان و سایر ذینفعان شفاف و روشن نماید. مشارکت پذیری در شهرداری به معنای وجود ظرفیت جهت تحقق مشارکت ذینفعان شهری اعم از شهروندان، تشکل های مردم نهاد، سازمان ها، بخش خصوصی و ... در مدیریت شهری تهران است. برنامه ریزی و بودجه ریزی مشارکتی، اجرای مشارکتی پروژه ها در سطح محلات و مناطق شهری، نظرسنجی از شهروندان و ذینفعان در اولویت بندی پروژه های شهری و تدوین مشارکتی طرح های توسعه شهری از جمله مصادیق سطوح متفاوت مشارکت شهروندی هستند. به نظر می رسد در حال حاضر سهم شهروندان از مشارکت به پایین ترین سطوح شامل اطلاع رسانی و نظرسنجی های موردی و نمایشی تقلیل یافته است که یکی از دلایل آن عدم وجود زیرساخت های مناسب نهادی و سازمانی در مجموعه شهرداری تهران جهت شنیدن صدای ذینفعان مختلف شهری و پذیرش و اجرای شکل های موثرتر و متکامل تری از مشارکت شهروندی است.

عدم تطابق تولیدات آماری با نیازهای آماری، استفاده از تعاریف و مفاهیم غیراستاندارد در تولید آمار که موجب عدم بکارگیری آمار تولید شده می شود، دشواری استخراج داده ها، ناهنجاری و نیمه دستی بودن امور استخراج و تهیه گزارشهای مورد نیاز درون و برون سازمانی، فقدان مبنای هم پوشانی اطلاعات در برنامه های کاربردی، ضعف کیفی و فنی در تولید آمارهای ثبتی (منظور از داده های ثبتی داده هایی هستند که در حین انجام فعالیت های عینی، واقعی و جاری یک سازمان و با استفاده از فرمها، اسناد و مدارک جاری در داخل سازمان ثبت می شوند) و ... از جمله اهم چالش های پیش رو در زمینه نظام جامع آمار و اطلاعات است.

❖ چالش های اساسی:

چالش های اساسی فراروی مدیریت شهری در این حوزه عبارتند از:

۱. قوانین و مقررات متناسب با الزامات حکمروایی خوب شهری
۲. مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی
۳. عدم وجود شفافیت
۴. عدم وجود نظام آماری مناسب و قابل‌اتکا
۵. پایگاه‌های اطلاعات شهری و روزرسانی اطلاعات
۶. نبود مشارکت‌پذیری شهروندان

❖ هدف راهبردی:

افزایش شفافیت، مشارکت و روزرسانی اطلاعات

❖ راهبردها:

راهبردهای قابل پیگیری برای حل مشکلات و چالش‌ها در این حوزه عبارتند از:

۱. پاسخگویی، رانت زدایی، ایجاد شفافیت در نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری و ارتقاء سلامت اداری
۲. افزایش مشارکت شهروندان و ذینفعان در فرآیند تصمیم‌سازی و برنامه‌ریزی شهری
۳. ایجاد و تقویت پایگاه‌های اطلاعاتی

❖ سیاست‌ها:

سیاست‌های اجرایی برای مدیریت مسائل در این حوزه عبارتند از:

۱. دسترسی به جریان آزاد اطلاعات، به عنوان لازمه شفافیت و مشارکت
۲. اطلاع‌رسانی به موقع، جامع، شفاف، قابل‌اتکا و دسترس‌پذیر از تصمیمات مدیریت شهری از طریق پایگاه‌های اطلاع‌رسانی
۳. ایجاد زیرساخت‌های لازم به منظور کاهش مراجعه و مواجهه مستقیم شهروندان با کارکنان شهرداری
۴. ارتقاء فرهنگ تکریم ارباب رجوع و خدمت‌رسانی به شهروندان

۵. توانمندسازی و توسعه ظرفیت‌های جوامع محلی و شورایی‌ها و ارتقای دانش و توانایی‌های علمی و تجربی آن‌ها به‌منظور ایفای نقش کارآمد آن‌ها متناسب با سیاست‌های تمرکززدایی

❖ اقدامات کلیدی:

اقدامات کلیدی که در این حوزه برای اجراء و عملیاتی شدن مورد پیگیری و پی‌جویی قرار خواهد گرفت عبارتند از:

۱. صیانت و تقدیر از گزارشگران فساد
۲. برگزاری همایش سالانه تجلیل از شهروندان و کارکنان گزارشگر فساد در شهرداری
۳. ایجاد و بروزرسانی سامانه تحلیل اطلاعات با اتصال به بانک‌های اطلاعاتی
۴. انتشار به روز تمامی اطلاعات و داده‌های قابل انتشار
۵. فراهم نمودن دسترسی شهروندان به داده‌ها در چارچوب استاندارد داده باز و قانون انتشار اطلاعات
۶. دسترسی عموم شهروندان به فیش حقوقی مدیران شهرداری
۷. دسترسی عموم شهروندان به اطلاعات مناقصات و مزایده‌ها و فعالیت‌های شهرداری تهران
۸. ارتقاء سامانه شفافیت و بروزرسانی تمامی قراردادهای مناطق و سازمان‌ها، شرکت‌ها در آن سامانه
۹. مشارکت حداکثری ذینفعان شهری اعم از شهروندان، تشکل‌های مردم‌نهاد، سازمان‌ها، بخش خصوصی و ... در مدیریت شهری تهران
۱۰. نظرسنجی از شهروندان و ذینفعان در اولویت بندی پروژه‌های شهری و تدوین مشارکتی طرح‌های توسعه شهری

▪ هوشمندسازی، مدیریت منابع انسانی، اصلاح و بهبود نظام مدیریت یکپارچه و هماهنگ شهر

بررسی وضعیت شهر تهران در بعد مدیریت دانش و غلبه رویکرد دانش محوری در سازمان شهرداری، نشان دهنده نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدهایی در این عرصه می باشد. از جمله نقاط قوت شهرداری تهران در زمینه مدیریت دانش، برخورداری از کارشناسان متخصص و خبره در حوزه های مختلف موضوعی می باشد. این پتانسیل از نیروهای متخصص و نخبه می تواند در توسعه مدیریت دانش و افزایش نقش دانش و پژوهش در فعالیت های شهرداری بسیار تاثیرگذار گردد.

اصلی ترین موانع موجود بر سر الکترونیکی و هوشمند کردن خدمات شهری، نبود زیرساخت ارتباطی کافی است؛ مهم ترین موانع و مشکلات تهران در زمینه زیرساخت های الکترونیک را می توان به شرح زیر برشمرد: نامناسب و ناکافی بودن زیرساخت های شهری برای ارائه خدمات و برنامه ریزی فناوری اطلاعات، عدم تطابق ساختار کنونی مدیریت شهری با اداره شهرهای مجازی، عدم همگن سازی توسعه ارتباطات به عنوان زیرساخت های عمده شهرهای مجازی، فقدان تعریفی از واحدهای شهری هوشمند، هماهنگ نبودن سیستم های کنونی حمل و نقل با شهرهای مجازی، محدود بودن ترمینال های ارتباطی به عنوان سدی در مقابل پیشرفت جریانات ارتباطی، محدودیت وب سایت ها و اتصالات IT، ظرفیت اطلاعاتی اندک و توانایی کم درتنوع فناوریانه جدید و در نهایت فقدان راهبرد مشخص در راستای توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات. سیستم های اطلاعاتی و ارتباطی زمانی کارا و موثر هستند که با یکدیگر در تعامل باشند. یکپارچگی سامانه های اطلاعات، ظرفیت بالایی را جهت انتشار اطلاعات در سرتاسر مرزهای سازمان ارائه نموده و به تصمیم گیری بهتر بر اساس اطلاعات کامل، کمک می نماید. افزایش بهره وری، تصمیم گیری بهتر، کاهش هزینه ها، افزایش درآمد و ارائه خدمات یکپارچه از جمله مزایای حاصل از یکپارچه سازی سامانه ها می باشد.

یکی از مهم ترین اهداف هوشمندسازی در سازمان ها، اثربخشی آنها در فرایندهای خلق، انباشت و انتشار دانش و تجربه سازمانی است. به نظر می رسد در حال حاضر در مجموعه شهرداری تهران سامانه های متعددی راه اندازی شده است اما به واسطه معرفی ناکافی سامانه ها و قابلیت های آنها به نیروی انسانی شاغل در شهرداری، آموزش ناکافی نحوه استفاده از آنها و عدم اتصال کافی سامانه ها به یکدیگر، همچنان اثربخشی مورد انتظار محقق نشده است.

❖ چالش های اساسی:

چالش های اساسی فراروی مدیریت شهری در این حوزه عبارتند از:

۱. زیرساخت های فناوری اطلاعات و ارتباطات

۲. یکپارچگی سامانه‌های موجود در شهرداری تهران
۳. به‌کارگیری مؤثر هوشمندسازی در فرآیندهای سازمانی
۴. سازوکار همکاری بین بخشی (دولتی، خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد)

❖ هدف راهبردی

هوشمند سازی شهر و شهرداری و تحول فرآیندهای ساختاری-سازمانی

❖ راهبردها:

راهبردهای قابل پیگیری برای حل مشکلات و چالش‌ها در این حوزه عبارتند از:

۱. تحقق مدیریت هماهنگ شهری (برنامه‌ریزی، تأمین زیرساخت و تعاملات نهادی هماهنگ)
۲. یکپارچه‌سازی سامانه‌های نرم‌افزاری و اطلاعاتی شهرداری تهران بر اساس معماری اطلاعات خدمت‌گرا
۳. توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات
۴. استقرار نظام آماری شهر و شهرداری (ثبتی و غیرثبتی)
۵. هوشمندسازی فرآیندها و توسعه خدمات تحت وب شهرداری تهران
۶. استقرار نظام مدیریت دانش و بهره‌گیری از تجربیات جهانی در مدیریت شهری

❖ سیاست‌ها:

سیاست‌های اجرایی برای مدیریت مسائل در این حوزه عبارتند از:

۱. استقرار نظام جامع آماری شهرداری تهران
۲. افزایش سرویس‌های تحت وب شهروندی
۳. گسترش فرآیندهای اجرایی به شیوه الکترونیکی

۴. ایجاد و توسعه مرکز داده واحد و برقراری ارتباط بین سامانه‌های اطلاعاتی مختلف
۵. ارائه خدمات پنجره واحد
۶. به‌روزرسانی نظام جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات مدیریت شهری
۷. پیاده‌سازی استانداردهای نوین برای ارتقای سطح کیفی خدمات الکترونیکی
۸. بازنگری در وظایف و اختیارات دفاتر خدمات الکترونیک و نحوه عملکرد آن‌ها
۹. تمرکز و هماهنگی امور تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری مرتبط با اداره شهر در سطح مدیریت شهری
۱۰. استفاده از توان بخش خصوصی در تولید سامانه‌های الکترونیکی و ارتقاء سطح تکنولوژیکی
۱۱. همکاری و مشارکت با شرکت‌های نوآور و خلاق در حوزه فناوری اطلاعات
۱۲. برقراری ارتباط با سامانه‌های اطلاعاتی مرتبط با مدیریت شهری در سایر نهادها و دستگاه‌های اجرایی
۱۳. ایجاد زمینه‌های لازم برای تولید و جمع‌آوری آمارهای موردنیاز برنامه‌ریزی و مدیریت شهری

❖ اقدامات کلیدی:

اقدامات کلیدی که در این حوزه برای اجراء و عملیاتی شدن مورد پیگیری و پی‌جویی قرار خواهد گرفت عبارتند از:

۱. بهره‌برداری اقتصادی از زیرساخت‌های موجود به ویژه شبکه فیبر نوری
۲. توسعه ۱۰۰۰ کیلومتر فیبر نوری با تاکید بر گسترش دسترسی به منظور ایجاد درآمد پایدار تا سال ۱۴۰۰
۳. طراحی و پیاده‌سازی کارت پرداخت شهروندی
۴. حذف دریافت نقدی از چرخه مالی شهرداری با جایگزین نمودن پرداخت الکترونیک
۵. راه‌اندازی شتاب دهنده کسب و کار تهران برای استفاده از توان استارت آپ‌ها
۶. ایجاد ۲ مورد دیتا سنتر جدید و افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی داده
۷. طراحی شاخص‌های سنجش عملکرد سازمانی واحدهای مختلف شهرداری با توجه به معیار کارایی، عدالت و حفظ منافع عمومی شهر
۸. بازطراحی نظام ارزیابی عملکرد کارکنان و سنجش میزان بهره‌وری کارکنان در جهت افزایش کیفیت خدمات ارائه شده
۹. ساماندهی، یکپارچه‌سازی و سرمایه‌گذاری بر شبکه فیبر نوری شهرداری
۱۰. بازطراحی ساختارهای سازمانی شهرداری با نگاه یکپارچه‌سازی و چابک‌سازی
۱۱. بازطراحی و استقرار تدریجی نظام خدمات رفاهی کارکنان بصورت عملکرد محور و دستورالعمل‌های مرتبط
۱۲. طراحی و بکارگیری ساز و کارهای تشویقی برای خروج کارکنان مازاد

۱۳. تعامل با استارت آپها و شرکتهای نوپا و دانش بنیان
۱۴. سامانه نوآوری شهری و تعامل با صاحبان ایده
۱۵. ایجاد صندوق سرمایه گذاری شهر هوشمند
۱۶. ایجاد زیرساخت های لازم به منظور تحقق ارائه خدمات تمام الکترونیک شهرداری بدون نیاز به مراجعه حضوری شهروندان

برنامه ها و اقدامات کلیدی برای شورای شهر

برنامه ها و اقدامات کلیدی برای شورای شهر تهران در افق **تهران؛ شهری برای زندگی (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴)**، که مورد پی گیری منتخبان اصلاح طلب قرار خواهد گرفت در حوزه مسائل کلیدی شورای شهر عبارتند از:

- جمع نویسی مقررات شهری
- پیگیری تصویب فعالیت قانونی شورایاری محلات
- تداوم اجرای پروژه های توسعه محلی برای تهران
- استقرار بودجه ریزی مشارکتی برای مردم
- حمایت و تشویق گزارشگران فساد
- تشکیل دیوان محاسبات شهری
- راه اندازی مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر تهران
- پایش عملکرد مدیریت شهری در اجرای تکالیف و مقررات
- نظارت بر رعایت حق شهروندی و حق به شهر
- تداوم انتشار اطلاعات و برقراری دسترسی شهروندان به داده های عملکردی شهرداری از طریق سامانه شفافیت
- گزارشگری مالی به شهروندان
- ایجاد کمیته های نظارتی منطقه ای برای نظارت میدانی بر عملکرد مدیریت شهری
- برگزاری جلسات گفتگوی شهری شورا با دولت، مجلس، بخش خصوصی و سایر ذی نفعان شهری
- هوشمند سازی، بهبود فرآیندها و توانمند سازی کارکنان دبیرخانه شورای اسلامی شهر تهران

که در ادامه به تشریح هر یک می پردازیم.

■ جمع نویسی مقررات شهری

تجربه پنج دوره مقررات گذاری شهری در شورای اسلامی شهر تهران در دوران شکوهمند جمهوری اسلامی اگر از منظر قانون نویسی مورد وا کاوی شود با یک چالش اساسی مواجه خواهیم شد، این چالش عبارتست از انقطاع رابطه میان شهروندان و شورا در حوزه مقررات گذاری به نحوی که ما هیچ شواهدی مبنی بر اطلاع یابی شهروندان از فرآیند بررسی و تصویب مقررات در شورا و مشارکت یا اظهار نظر نخبگان، شورایاران و آحاد شهروندان درباره تصمیمات شورا پیدا نمی کنیم. برای برطرف کردن این چالش ما نیازمند توجه به جمع نویسی مقررات شهری هستیم، به نحوی که شهروندان بتوانند نسبت به اعلام نظر، بیان موافقت یا مخالفت خود با طرح ها و لوایح در دست بررسی در شورای شهر اقدام نمایند، تا مقررات شهری تهران با مشارکت شهروندان تدوین و تصویب گردد. شورای اسلامی شهر تهران - دوره ششم - به منظور تداوم فعالیت شورایاری محلات اقدامات زیر را در «جمع نویسی مقررات شهری» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. راه اندازی سامانه جمع نویسی مقررات شهری تهران

۲. اخذ نظر مشورتی از شورایاران، نخبگان، سازمانهای مردم نهاد و تشکل های صنفی درباره مصوبات محلی و صنفی

۳. راه اندازی سامانه رای گیری محلی مکان محور برای اخذ نظر شهروندان درباره بودجه محله، نامگذاری اماکن و...

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید فعالیت شورای اسلامی شهر تهران را تداوم بخشد.

دوران تصدی گری، انجام متولیان امور و اجرای راه حل ها به تنهایی مدتهاست به سرآمده است. شورای اسلامی شهر تهران هم همچون سایر نهادهای می تواند به تنهایی راه حل مسائل و مشکلات را احصاء و راه حل خود را ارائه کند، در حوزه انتخاب و سیاست گذاری برای راه حل های مسائل کلیدی نیازمند تلاش برای جمع سپاری و استفاده از مشارکت سازمانهای مردم نهاد و تشکل های محلی به ویژه شورایاری ها هستیم تا با استفاده از مشارکت داوطلبانه شهروندان در مقررات گذاری شهری، زمینه تصویب مصوبات کاربردی، اثربخش و مشکل گشا در زندگی شهروندان را خلق کنیم.

▪ پیگیری تصویب فعالیت قانونی شورایاری محلات

شورای اسلامی شهر تهران در دوره اول با تصویب مصوبه تشکیل انجمن شورایاری محلات، نهاد مشارکت مسئولانه مردم محلات شهر از طریق شورایاران را ایجاد نمود و خوشبختانه تا کنون با برگزاری پنج دوره انتخابات شاهد تشکیل و فعالیت اعضاء محترم دوره پنجم شورایاری محلات هستیم. متأسفانه تفسیرهای متفاوت برخی دستگاههای مسئول و رای دیوان عدالت اداری درباره انتخابات شورایاری ها تداوم فعالیت این نهاد محلی و مردمی را با چالش هایی مواجه نموده است که نیازمند حضور مسئولان، پیگیری جدی و اثربخش شورای اسلامی شهر تهران در دوره ششم برای به ثمر نشستن تلاش های انجام گرفته توسط شورای پنجم می باشد. شورای اسلامی شهر تهران - دوره ششم - اقدامات زیر را در «پیگیری تصویب فعالیت قانونی شورایاری محلات» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. پیگیری ارائه لایحه اصلاح بند ۷ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران توسط دولت به مجلس شورای اسلامی
۲. پیگیری تصویب طرح «برگزاری انتخابات، تشکیل و فعالیت شورایاری محلات شهر تهران» ارائه به شورای عالی استانها جهت تصویب و ارائه به مجلس شورای اسلامی
۳. رایزنی با رئیس محترم قوه قضائیه برای تداوم فعالیت دوره پنجم شورایاری تا حل مشکلات قانونی برگزاری انتخابات شورایاری محلات دوره ششم

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید فعالیت شورایاری محلات را تداوم بخشد.

شورایاران به عنوان منتخبان مردم محلات شهر باید با راهبری و مدیریت موثر «ستاد هماهنگی شورایاری ها» نقش موثر خود را در تصمیم سازی و نظارت میدانی محلی بر عملکرد مدیریت شهری ایفا نمایند، تا مشارکت شهروندان در اداره و مدیریت امور محله معنا یابد. بر همین اساس بازنگری در فرآیندها، ساختار و نحوه اداره ستاد شورایاری ها امری ضروری است که در دوره ششم مورد توجه جدی قرار خواهد گرفت.

▪ تداوم اجرای پروژه های توسعه محلی برای تهران

بدون شک اجرای پروژه های توسعه محلی با اخذ نظر مشورتی از شورایاران در تعیین پروژه ها یکی از اقدامات کلیدی شورای اسلامی شهر تهران در دوره پنجم به شمار می آید. این حرکت نو که با تبصره ۴۲ متمم بودجه سال ۱۳۹۸ آغاز و در بودجه سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ ادامه یافت در دوره ششم شورای اسلامی شهر تهران نیز پیگیری و بر تداوم اجرای آن تاکید خواهد شد تا ما شاهد توسعه متوازن محلات و حل مشکلات و چالش های فرا روی زندگی روزمره شهروندان محلات بر اساس نظرات شورایاران عزیز باشیم.

شورای اسلامی شهر تهران - دوره ششم - به منظور «تداوم اجرای پروژه های توسعه محلی» در سطح محلات اقدامات زیر را با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. تصویب طرح «نحوه تعیین، انتخاب و اجرای پروژه های توسعه محلی با اخذ نظر شورایاران محلات برای حل مشکلات محله» به منظور تبدیل این حرکت به یک فرآیند دائمی و مداوم در شهرداری
۲. راه اندازی سامانه جامع پایش پروژه های توسعه محلی با نقش آفرینی شورایاران به عنوان ناظر و ارزیاب میدانی اجرای پروژه
۳. انتشار فهرست پروژه های توسعه محلی مشتمل بر هزینه، مجری و زمان اجراء جهت آگاهی شهروندان افزایش سالانه میزان بودجه پروژه های توسعه محلی

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید اجرای پروژه های توسعه محلی را تداوم بخشد.

نیازها و مشکلات محلات مختلف با هم تفاوت های جدی دارند، برای حل این مشکلات و ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان ساکن محلات شهر ما نیازمند به تداوم اجرای پروژه های توسعه محلی برای رفع مشکلات و گره گشایی از چالش ها و مسایلی که زندگی شهروندان را با مشکل مواجه کرده اند می باشیم تا شهروندان تهرانی از باغ آذری تا باغ فردوس خدمات و فعالیت های متناسب با نیاز محله از مدیریت شهری دریافت کنند و شاهد حل مشکلات محله در کنار توسعه کالبدی شهر باشند. غفلت از پروژه های توسعه محلی و پرداختن به پروژه های شهری بزرگ مقیاس زمینه ساز تشدید نابرابری و کاهش سطح کیفیت زندگی شهروندان را فراهم خواهد آورد.

▪ استقرار بودجه ریزی مشارکتی برای مردم

منابع و مصارف بودجه شهرداری را تک تک شهروندان تهرانی با پرداخت بهای خدمات و عوارض عمومی شهر یا عوارض پروانه ساختمانی تامین می کنند، اما متأسفانه شاهد هستیم که سالها در روند تدوین بودجه شهرداری، این بودجه بر اساس نیازهای شهروندانی که منابع شهرداری را تامین می کنند تهیه و اجرایی نمی شد، بلکه سلیقه مدیران شهرداری، نظر مشاور یا طرح اجرایی فلان پیمانکار بجای نظر مردم درباره بودجه تعیین کننده بود و تنها چیزی که ظاهراً اهمیتی ندارد نیاز و نظر شهروندی است که با پرداخت عوارض و بهای خدماتش چرخ مالیه شهرداری را می چرخاند! برای پایان دادن به این چرخه و تغییر آن براساس نظر و دیدگاه مردم نیازمند استقرار بودجه ریزی مشارکتی در شهرداری تهران هستیم.

شورای اسلامی شهر تهران – دوره ششم – به منظور «استقرار بودجه ریزی مشارکتی برای مردم» اقدامات زیر را با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. تصویب طرح «نحوه مشارکت شهروندان و شورایاران در تعیین پروژه ها و اولویت های بودجه سالانه مناطق شهرداری تهران» به منظور فرآیند سازی و قانونی نمودن بودجه ریزی مشارکتی در شهرداری
۲. راه اندازی سامانه جامع بودجه ریزی مشارکتی به منظور ثبت آراء و نظرات شهروندان درباره بودجه سالانه منطقه

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید بودجه ریزی مشارکتی را فراهم نماید.

بودجه مال مردم هست و مردم باید درباره آن نظر بدهند؛ وقتی بر اساس قانون اساسی این مردم با رای و انتخاب خودشان اعضاء شورای شهر، نمایندگان مجلس، رئیس جمهور و نمایندگان مجلس خبرگان رهبری را انتخاب می کنند؛ چرا نباید درباره بودجه منطقه و محله خودشان اظهار نظر بکنند و نظر بدهند؟ آیا حق انتخاب سیاست گذاران و اداره کنندگان امور شهر و کشور سطحی بسیار بالاتر از مشارکت در تدوین و جهت بخشیدن به بودجه را ندارد؟ پس چرا شهروندان نمی توانند درباره بودجه کشور و شهر هم نیازها و اولویت های خود را بیان کنند؟ و با نظر آنها مصارف بودجه شهرداری و دولت اولویت بندی شود؟

■ حمایت و تشویق گزارشگران فساد

فساد در شهرداری تهران و مبارزه با آن یکی از مطالبات کلیدی شهروندان معزز تهرانی است که برای پاسخ به آن تاکنون اقدام جدی و عملی به عمل نیامده است. شورای اسلامی شهر تهران به عنوان نهاد ناظر منتخب مردم بر عملکرد شهرداری می بایست در مسیر پاسخ به این مطالبه شهروندان در چارچوب وظایف و اختیارات قانونی خود اقداماتی را عملیاتی کند که اطمینان بخش شهروندان در اراده شورا برای مبارزه با فساد باشد. در این میان حمایت و تشویق گزارشگران فساد در شهرداری به عنوان یکی از اقدامات کلیدی در شورای ششم باید مورد توجه جدی قرار گیرد.

شورای اسلامی شهر تهران – دوره ششم – به منظور «حمایت و تشویق گزارشگران فساد» اقدامات زیر را با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. پیگیری اجراء و عملیاتی نمودن مصوبات و احکام برنامه سوم در حوزه صیانت و حمایت از گزارشگران فساد در شهرداری تهران
۲. راه اندازی سامانه گزارش فساد در شهرداری
۳. برگزاری همایش سالانه تقدیر از شهروندان، کارگران، کارکنان و مدیران گزارشگر فساد در شهرداری تهران
۴. اعطای نشان شهروندی به شهروندان گزارشگر فساد
۵. اندازه گیری شاخص ادراک فساد به تفکیک مناطق، سازمانها، شرکتهای و موسسات و انتشار عمومی نتایج

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید گزارشگران فساد را فراهم نماید.

تنها با حمایت و تشویق گزارشگران فساد می توان فضا را برای عناصر ناسالم و متخلف محدود ساخت و از گسترش فساد و رسوخ آن در فرآیندها، واحدها و کارکنان شهرداری تهران جلوگیری نمود. البته در کنار تشویق و حمایت از گزارشگران فساد تقویت واحدهای نظارتی و هوشمند سازی فرآیندها و پایش گلوگاههای فساد نیز باید مورد پیگیری جدی قرار گیرد تا چرخه مبارزه با فساد تکمیل شود.

■ تشکیل دیوان محاسبات شهری

رسیدگی به حساب های درآمدی و هزینه ای شهرداری تهران و تخلفات مالی مدیران شهری در هزینه کرد اموال و دارایی های عمومی شهر که از محل عوارض و بهای خدمات پرداخت شده توسط شهروندان تامین شده است یکی از مطالبات جدی شهروندان تهرانی به شمار می آید، بر همین اساس در برنامه پنج ساله سوم توسعه شهر تهران موضوع تشکیل دیوان محاسبات شهری پیش بینی و به تصویب شورای پنجم رسیده است که تشکیل آن باید در دوره ششم برای پاسخ به مطالبه شهروندان اجرایی و عملیاتی شود.

شورای اسلامی شهر تهران - دوره ششم - اقدامات زیر را در «تشکیل دیوان محاسبات شهری» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. پیگیری ارائه لایحه اصلاح بند ۳۰ ماده ۸۰ قانون تشکیلات،وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران توسط دولت به مجلس شورای اسلامی
۲. پیگیری تصویب طرح «تشکیل دیوان محاسبات شهری تهران» و ارائه به شورای عالی استانها جهت تصویب و ارائه به مجلس شورای اسلامی
۳. رایزنی با رئیس محترم قوه قضائیه برای همکاری دادستانی تهران در رسیدگی به مسائل و موارد مطرح شده در گزارشات حسابرسی شهرداری،سازمانها،شرکت ها و موسسات وابسته از جنبه حقوق عامه و اختصاص یک دادسرای خاص ویژه شورای اسلامی شهر تهران به منظور رسیدگی گزارشات حسابرسی و تخلفات مالی شناسایی شده توسط ذیحسابان منتخب شورا در شهرداری تهران

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید نظارت مالی شورای اسلامی شهر در چارچوب قانون فراهم گردد.

دیوان محاسبات شهری در کنار حسابسان و ذیحسابان مورد تایید شورای اسلامی شهر تهران چرخه نظارت مالی را تکمیل و زمینه صیانت از اموال و دارایی های شهر را بهبود و ارتقاء می بخشد تا دیگر شاهد حیف و میل اموال و دارایی های عمومی با اجرای پروژه های گران یا حاکم نمودن سوء جریان های مالی در معاملات به علت غفلت از اعمال نظارت مالی جامع و به موقع که ناشی از فقدان نظارت نهادی در ادوار مختلف شورا بوده است نباشیم.

■ راه اندازی مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر تهران

متأسفانه علی رغم مصوبه شورا در دوره سوم درباره تاسیس و راه اندازی مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر تهران، این مرکز به عنوان بازوی مشورتی و پژوهشی شورا در امر سیاستگذاری و تنظیم مقررات شهری راه اندازی و فعال نشده است. در دوره پنجم هر چند شورا از خدمات مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران در مسیر سیاستگذاری شهری استفاده نمود، اما این مساله نافی راه اندازی و فعال نمودن مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر تهران نیست و شورای ششم ناگزیر از راه اندازی این مرکز به عنوان نهاد مطالعات کاربردی در مسیر تنظیم مقررات شهری است.

شورای اسلامی شهر تهران – دوره ششم – اقدامات زیر را در «راه اندازی مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر تهران» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. تصویب ساختار، تشکیلات، الگوی نیروی انسانی مرکز

۲. حمایت از پایان نامه های دانشجویان دانشگاهها و موسسات آموزش عالی

۳. ارائه گزارشات تصمیم یار توسط پژوهشگران مستقل درباره طرح ها و لوایح در دست بررسی توسط مرکز

۴. ارزیابی و سنجش میزان کارایی و اثر بخشی مصوبات شورای اسلامی شهر تهران در حل مسائل و مشکلات شهری

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید مقررات گذاری مبتنی بر پژوهش های کاربردی فراهم گردد.

تنظیم مقررات و سیاست گذاری بدون اتکا به تجارب بومی و جهانی و نتایج پژوهش های کاربردی می تواند زمینه ساز تحمیل هزینه تصمیمات ناکارآمد را بر شهر و شهروندان فراهم نماید، برای اجتناب از این روند اتکا بر تصمیم یاری پژوهشگران، متخصصان و نخبگان با استفاده از ظرفیت مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر تهران امری ضروری و لازم است تا شورای شهر ضمن تصویب مصوبات دارای پشتوانه علمی و کاربردی نسبت به ارزیابی اثر بخشی مصوبات ادوار گذشته و اصلاح آنها بر اساس نتایج و یافته های علمی و پژوهشی اقدام نماید تا شاهد اصلاحات گام به گام و متناسب با نیازهای شهر و شهروندان در مصوبات ادوار شورا باشیم.

■ پایش عملکرد مدیریت شهری و دستگاههای اجرایی در اجرای تکالیف و مقررات

در حوزه قانونگذاری و تنظیم مقررات ما شاهد تصویب قوانین موثر از سوی مجلس شورای اسلامی، هیئت وزیران و شورای اسلامی شهر تهران در ادوار اول تا پنجم برای حل مسائل و مشکلات شهر تهران هستیم، مصوبات و تکالیفی که یا از سوی مجریان مورد توجه قرار نگرفته اند یا به درستی اجراء نشده اند و این بی توجهی به اجرای قانون زمینه ساز تشدید مسائل و مشکلات شهر تهران شده است. بر همین اساس در کنار مساله تنظیم و تنقیح مقررات نیازمند پایش عملکرد مدیریت شهری و دستگاههای اجرایی در اجرای تکالیف و مقررات هستیم تا از طریق پیگیری عملیاتی نمودن قوانین زمینه بهبود و ارتقاء کیفیت زندگی در شهر تهران را فراهم کنیم.

شورای اسلامی شهر تهران - دوره ششم - اقدامات زیر را در «پایش عملکرد مدیریت شهری در اجرای تکالیف و مقررات» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. راه اندازی سامانه تهران بان با محوریت رصد و پایش مقررات و مصوبات درباره مسائل تهران توسط مدیریت شهری و دستگاههای اجرایی

۲. تهیه و انتشار گزارش تکالیف انجام نشده قانونی به تفکیک دستگاه های اجرایی

۳. ارزیابی و پایش عملکرد مدیریت شهری با استفاده از نظرات شورایاران

۴. ارزیابی و پایش عملکرد دستگاههای اجرایی با استفاده از نظرات شورایاران

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید مقررات گذاری ملی و شهری فراهم گردد.

بیش از بیست سال سابقه فعالیت شورای اسلامی شهر تهران و تصویب مصوبات مختلف در ادوار گذشته باید به عنوان یک پشتوانه عملکردی در مسیر بهبود و ارتقاء کیفیت زندگی در تهران مورد توجه قرار گیرد تا مدیریت شهری خود را ملزم به رعایت و اجرای قانون و مصوبات ادوار مختلف شورا بداند و مصوبات شورا فارغ از دوره تصویب برای حل مشکلات مردم اجرایی گردند.

پیگیری اجرای قوانین و مقررات از جمله وظایف شورای اسلامی شهر تهران است که در سایه وظیفه مقررات گذاری قرار گرفته است و در ادوار پیشین شورا کمتر مورد توجه بوده است، بر همین اساس لازم است در دوره ششم به این موضوع توجه ویژه ای شود.

■ نظارت بر رعایت حق شهروندی و حق به شهر

نظارت بر رعایت حق به شهر و پایبندی به حقوق عامه و رعایت حق شهروندی یکایک شهروندان معزز تهرانی از کودک کار تا کارآفرین در چارچوب قوانین و مقررات از جمله وظایف شورای اسلامی شهر و اعضاء آن به شمار می آید. این مساله در ادوار مختلف به شکل های متنوع و بدون برخورداری از ساختار و فرآیندی منسجم انجام گرفته است. اهمیت موضوع و لزوم پرداختن سازمان یافته به این مساله امری غیر قابل انکار است و بر همین اساس در شورای ششم تلاش خواهد شد تا این مساله به صورت جدی مورد توجه و پیگیری قرار گیرد.

شورای اسلامی شهر تهران – دوره ششم – اقدامات زیر را در « نظارت بر رعایت حق شهروندی و حق به شهر» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. راه اندازی سامانه حق به شهر به منظور دریافت و ثبت گزارشات شهروندان درباره نقض قوانین و مقررات، پایمال نمودن حقوق عامه و نقض حقوق شهروندی شهروندان توسط مدیریت شهری و دستگاههای اجرایی
۲. مستند سازی موارد عملکردی مدیریت شهری مربوط به نقض و پایمال نمودن حقوق عامه و حقوق شهروندی و ارائه به دستگاه قضایی برای رسیدگی
۳. تدوین و تصویب منشور حق شهروندی در مدیریت شهری و پیگیری اجرای آن در سطح کلیه واحدهای شهرداری تهران

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید نظارت شورای اسلامی شهر تهران فراهم گردد.

صیانت از حقوق همه شهروندان و تاکید بر رعایت آن در فرآیند خدمت رسانی شهرداری تهران امری است که به صورت جدی مورد توجه و تاکید قرار خواهد گرفت تا دیگر شاهد تضییع حقوق شهروندی همشهریان عزیز از سوی کارگران و کارکنان شهرداری به بهانه انجام وظیفه و اعمال قانون نباشیم.

■ تداوم انتشار اطلاعات و برقراری دسترسی شهروندان به داده های عملکردی شهرداری از طریق سامانه شفافیت

انتشار اطلاعات مالی و عملکردی شهرداری تهران برای نخستین بار در دوره پنجم نقطه عطف عملکرد اصلاح طلبان در اداره شورای اسلامی شهر تهران به شمار می آید و تلاش خواهد شد این روند در دوره ششم با ارتقاء و تکمیل تداوم یابد تا شهروندان به عنوان صاحبان شهر به اطلاعات عملکردی شهرداری دسترسی داشته باشند.

شورای اسلامی شهر تهران - دوره ششم - اقدامات زیر را در «تداوم انتشار اطلاعات و برقراری دسترسی شهروندان به داده های عملکردی شهرداری از طریق سامانه شفافیت» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. بهبود و ارتقاء سطح دسترسی شهروندان به سامانه شفافیت
 ۲. پیگیری بروز رسانی دوره ای اطلاعات سامانه در دوره زمانی هر ۱۵ روز یکبار
 ۳. ارتقاء سطح شفافیت بودجه با اعمال استاندارد جهانی شفافیت بودجه
 ۴. پیگیری انتشار داده ها و اطلاعات جدید مشتمل بر
فهرست پرداخت های ماهانه خزانه داری شهرداری به ذی نفعان
فهرست بهره برداران از املاک شهرداری تهران
فهرست پیمانکاران شهرداری تهران (نام شرکت، اطلاعات ثبتی، فهرست قراردادهای سنواتی و...)
- و...

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید شفافیت و انتشار اطلاعات فراهم گردد.

مسیر آغاز شده در شفافیت برای تهران در دوره ششم ادامه خواهد یافت تا زمینه تحقق و دست یابی به شهرداری شیشه ای فراهم گردد و مردم به عنوان صاحبان شهر به اطلاعات مالی و عملکردی شهرداری دسترسی داشته باشند و بتوانند با رصد اطلاعات زمینه های هر گونه سوء جریان را شناسایی و فساد را گزارشگری نمایند.

▪ گزارشگری مالی به شهروندان

از مهم ترین وظایف شورای اسلامی شهر براساس بند های ۱۰ و ۱۲ و ۳۰ ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور اعمال نظارت مالی و گزارشگری مالی به شهروندان به شمار می آید. بر همین اساس شورای ششم ضمن اعمال نظارت مالی کارآمد بر عملکرد مالی شهرداری در حین خرج با استفاده از ظرفیت قائم مقامان ذیحساب مورد تایید شورا و پس از خرج با استفاده از حسابرسان رسمی منتخب شورا خود را ملزم به ارائه گزارش و گزارشگری مالی به شهروندان می داند و با انتشار گزارشات مالی در ابعاد مختلف تلاش خواهد نمود تا جوانب مختلف مالی و معاملاتی شهرداری را برای شهروندان شفاف و آشکار نماید.

شورای اسلامی شهر تهران - دوره ششم - اقدامات زیر را در «گزارشگری مالی به شهروندان» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. انتشار گزارش درآمد هزینه شهرداری به صورت ماهانه
۲. انتشار گزارش انضباط مالی شهرداری تهران بر اساس گزارش اعمال نظارت مالی حین خرج توسط قائم مقامان ذیحساب
۳. انتشار گزارشات حسابرسی مناطق، سازمانها، شرکت ها و موسسات وابسته
۴. انتشار اطلاعات وام ها و تسهیلات سالانه اخذ شده توسط شهرداری تهران
۵. انتشار گزارش پرداخت ماهانه اقساط وام ها و بدهی های شهرداری به بانک ها و موسسات مالی و اعتباری
۶. انتشار گزارش پرداخت ماهانه مطالبات پیمانکاران، اشخاص حقیقی و حقوقی

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید نظارت مالی شورای شهر فراهم گردد.

اعمال نظارت مالی بدون گزارشگری مالی به شهروندان فرآیندی است ناقص و ناکارآمد که زمینه بی اعتمادی شهروندان به مدیریت شهری را فراهم می سازد، بر همین اساس اعمال نظارت مالی همراه با گزارشگری مالی به شهروندان مورد تاکید و پیگیری جدی قرار خواهد گرفت تا زمینه استفاده از نظرات شهروندان برای تکمیل و کارآمد تر نمودن چرخه نظارت مالی فراهم گردد.

■ ایجاد کمیته های نظارتی منطقه ای برای نظارت میدانی بر عملکرد مدیریت شهری

اعمال نظارت میدانی شورای اسلامی شهر تهران نیازمند تشکیل کمیته های نظارتی منطقه ای با حضور و عضویت اعضای شورای شهر، اعضای هیئت رئیسه شوراییاری منطقه، شهردار منطقه و... برای بررسی مشکلات و چالش های محلات و اتخاذ تصمیمات و اعمال نظارت بر نحوه اجرای تصمیمات می باشد. مساله ای که تاکنون در ادوار مختلف شورای شهر تهران مورد غفلت قرار گرفته است و لازم است در دوره ششم مورد توجه جدی قرار گیرد.

شورای اسلامی شهر تهران – دوره ششم – اقدامات زیر را در «ایجاد کمیته های نظارتی منطقه ای برای نظارت میدانی بر عملکرد مدیریت شهری» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. تصویب تشکیل کمیته های نظارتی منطقه ای به منظور نظارت بر عملکرد شهرداری مناطق

۲. برگزاری ماهانه جلسات کمیته با حضور

اعضاء منتخب شورای اسلامی شهر

اعضاء هیئت رئیسه شوراییاری منطقه

شهردار منطقه

نمایندگان سازمان های مردم نهاد فعال در منطقه به انتخاب شورای اسلامی شهر تهران

۳. پیگیری اجرای تصمیمات کمیته نظارتی منطقه توسط دبیرخانه شورا

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید نظارت میدانی بر عملکرد مدیریت شهری فراهم گردد.

اعمال نظارت میدانی با استفاده از ظرفیت شوراییاران محترم محلات می تواند نقطه عطف فعالیت شورای ششم در نظارت بر عملکرد مدیریت شهری به شمار آید و فرصتی برای شکل گیری یک جریان خدمت رسانی برای تهران را در مدیریت شهری با مشارکت شهروندان فراهم آورد تا در پرتو آن مشکلات و چالش های محلات حل و زمینه رضایتمندی شهروندان فراهم آید.

▪ برگزاری جلسات گفتگوی شهری شورا با دولت، مجلس، بخش خصوصی و سایر ذی نفعان شهری

اداره یک سویه شهر و بدون تعامل با دیگر ذی نفعان نتایج ارزشمندی برای شهر فراهم نخواهد کرد، بر همین اساس برای اداره شهر نیازمند گفتگو و تفاهم با همه ذی نفعان هستیم و این موضوع در چارچوب برنامه گفتگوی شهری در شورای ششم به صورت جدی مورد پیگیری قرار خواهد گرفت.

شورای اسلامی شهر تهران - دوره ششم - اقدامات زیر را در « برگزاری جلسات گفتگوی شهری شورا با دولت، مجلس، بخش خصوصی و سایر ذی نفعان شهری » با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. پیگیری برگزاری جلسات گفتگوی شهری با دولت
۲. پیگیری تشکیل مجمع نمایندگان تهران در مجلس و شورا و برگزاری جلسات مشترک ماهانه
۳. پیگیری برگزاری جلسات گفتگو با اتاق بازرگانی
۴. پیگیری برگزاری جلسات گفتگو با اتاق اصناف و اتحادیه های صنفی
۵. پیگیری برگزاری جلسات گفتگو با بانک ها و نهادهای فعال در بازار سرمایه و سرمایه گذاران
۶. پیگیری برگزاری جلسات گفتگو با کارآفرینان و استارتاپ ها
۷. پیگیری برگزاری جلسات گفتگو با تشکل های حرفه ای
۸. پیگیری برگزاری جلسات گفتگو با انجمن های علمی
۹. پیگیری برگزاری جلسات گفتگو با فعالان حوزه شهری
۱۰. پیگیری برگزاری جلسات گفتگو با انجمن ها و تشکل های فعال حوزه معلولین
۱۱. پیگیری برگزاری جلسات گفتگو با انجمن ها و تشکل های فعال حوزه جوانان و زنان

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید گفتگو و تفاهم برای اداره شهر فراهم گردد.

■ هوشمند سازی، بهبود فرآیندها و توانمند سازی کارکنان دبیرخانه شورای اسلامی شهر تهران

فعالیت موفق و اثر بخش شورای اسلامی شهر تهران نیازمند به پشتیبانی و ارائه خدمات در برگزاری جلسات رسمی و علنی شورا، انجام امور هیئت رئیسه، تصمیم یاری و ارائه خدمات کارشناسی به کمیسیون ها و کمیته های تخصصی از سوی دبیرخانه شورای اسلامی شهر تهران می باشد. در این میان شورای ششم با اعتماد بر توان و ظرفیت کارشناسی کارکنان دبیرخانه شورا تلاش خواهد نمود تا با هوشمند سازی، بهبود فرآیندها و توانمند سازی کارکنان دبیرخانه شورای اسلامی شهر تهران زمینه بالندگی سازمانی را برای سازمان پشتیبان شورا فراهم نماید.

شورای اسلامی شهر تهران – دوره ششم – اقدامات زیر را در «هوشمند سازی، بهبود فرآیندها و توانمند سازی کارکنان دبیرخانه شورای اسلامی شهر تهران» با تمام توان پیگیری خواهد نمود:

۱. بازنگری در ساختار سازمانی و تشکیلات دبیرخانه شورای اسلامی شهر تهران
۲. استقرار اتوماسیون تمام الکترونیک فرآیندهای اجرایی دبیرخانه
۳. آموزش و توانمند سازی کارکنان دبیرخانه شورای اسلامی شهر تهران
۴. شایسته سالاری و استفاده از کارکنان توانمند دبیرخانه برای تصدی پست های مدیریتی
۵. بهبود معیشت و متناسب سازی کمک های رفاهی با شرایط اقتصادی روز

تا زمینه بهره مندی شهر و شهروندان از نتایج و عواید اداره امور با استفاده از ظرفیت های موجود در دبیرخانه شورا فراهم گردد.

خدمات به موقع، دقیق و اثر بخش کارکنان دبیرخانه شورا زمینه ساز توفیق شورای اسلامی شهر تهران در انجام وظایف و پاسخ گویی به مطالبات شهروندان معزز تهرانی را فراهم خواهد ساخت.